

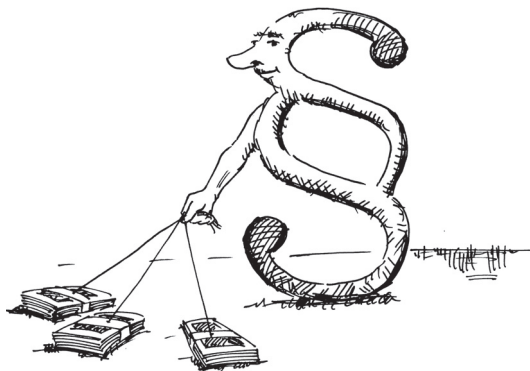
DAŇOVÝ PORIADOK

po novelách s komentárom

platiteľ dane
oznamovanie bankových účtov
index daňovej spoľahlivosti
informačné zoznamy
daňová kontrola • konanie

SPRÁVA DANÍ

Zákon o správe daní (daňový poriadok)

s komentárom

DANE PO NOVELE

Objednávajúte alebo predplatíte si telefonicky: 041/56 52 871, 879, 0915 033300,
poradca@poradca.sk, e-shop www.poradca.sk, posielame poštou alebo kuriérom

*Daňový poriadok
s komentárom*

Vydavateľ

PORADCA, s.r.o.
Pri Celulóžke 40
010 01 Žilina
tel.: 041-5652 983, 5652 871
IČO: 363771271

Zodpovedná redaktorka

Mgr. Stanislava Kresaňová

Internetová stránka

www.poradca.sk

Zákaznícky servis

Od 9.00 do 15.00 hod
PORADCA, s.r.o.
Pri Celulóžke 40
010 01 Žilina
abos@poradca.sk
041-5652 871, 877, 879
0915 033 300
0911 193 135

Tlač

január 2022

Cena

18 eur

ISBN 978-80-8162-227-4

*Za obsah príspevkov
a správnosť údajov
zodpovedajú autori.*

Vážení čitatelia!

Cieľom ostatnej **novely daňového poriadku** bolo vytvorenie nástrojov v boji proti daňovým podvodom a motivácia daňových subjektov k plneniu svojich povinností. Viaceré zmeny nadobudli účinnosť 1. 1. 2022.

Hodnotenie daňových subjektov – tzv. **index daňovej spoľahlivosti** sa po novom stal transparentným, nezávislým a objektívnym hodnotením daňových subjektov, a to na základe plnenia ich povinností voči finančnej správe. Hodnotenie odráža to, ako si daňový subjekt plní svoje povinnosti, ktoré mu vyplývajú z daňového poriadku alebo z iných osobitných predpisov. **Kedy dostane daňový subjekt svoj prvý index daňovej spoľahlivosti? Aké benefity získa spoľahlivý daňový subjekt?** Odpovede sa dočítate v komentári od Ing. Ivanakovej.

Zmeny, ktoré boli prijaté touto novelou, sa týkajú nielen daňového poriadku, ale napríklad aj dane z príjmov či DPH. K týmto zákonom vydávame úplné znenie tento rok platné k 1. 1. 2022 v publikácii **Zákony I časť A 2022**. Zároveň upozorňujem na mesačník Poradca, ktorý v č. 6 obsahuje **komentár k zákonu o DPH** a v čísle 9-10 **komentár k ZDP**. Môžete si ich objednať samostatne, ale i v rámci predplatného mesačníka Poradca. K téme daní sme vydali aj ďalšie publikácie – **Daňový sprievodca 2022, Daňové a nedaňové výdavky 2022, Daňové priznania FO a PO za rok 2021**. S daňami úzko súvisí aj účtovníctvo. K tejto téme sme vydali **Podvojný účtovníctvo, Jednoduché účtovníctvo, Účtovné súvzťažnosti pre podnikateľov účtujúcich v PÚ a Účtovná závierka za rok 2021**.

Okrem odborných tematických publikácií vydávame aj periodiká – **Poradca, DUO, 1000 riešení a 100 otázok a odpovedí**, úplné znenie zákonov raz za rok – **Zákony I – VI** a aktualizované znenie zákonov počas roka – **Aktualizácie**.

Celú ponuku vydavateľstva PORADCA nájdete na e-shope **www.poradca.sk**. Verným čitateľom každý rok vydávame **CD Poradca** s elektronickou verziou našich publikácií a dva krát do mesiaca **bezplatné e-mailové noviny**.

Všetky Vaše otázky, pripomienky a návrhy týkajúce sa publikácií Vám ochotne zodpovedajú pracovníčky zákazníckeho servisu denne od 8.00 do 16.00 hod.

Verím, že naša publikácia sa stane Vaším pomocníkom, radcom a spoločníkom pri Vašej práci.

Za kolektív redakcie
Stanislava Kresaňová

Zákon o správe daní (daňový poriadok)

ZÁKON č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok)
s komentárom (Ing. Daniela Ivanáková)

P R E H Ľ A D

PRVÁ ČASŤ	ZÁKLADNÉ A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA		
PRVÁ HLAVA	Základné ustanovenia	§ 1 – 12	19
DRUHÁ HLAVA	Podania	§ 13 – 18	43
TRETIA HLAVA	Úkony zabezpečujúce priebeh a účel správy daní	§ 19 – 26	57
ŠTVRTÁ HLAVA	Lehoty	§ 27 – 29	72
PIATA HLAVA	Doručovanie písomností	§ 30 – 35	75
DRUHÁ ČASŤ	ČINNOSTI SPRÁVCU DANE		
PRVÁ HLAVA	Príprava daňového konania		
TRETIA ČASŤ	PLATENIE DANE	§ 55 – 57	130
ŠTVRTÁ ČASŤ	DAŇOVÉ KONANIE		
PRVÁ HLAVA	Všeobecné ustanovenia	§ 58 – 66	139
DRUHÁ HLAVA	Osobitné daňové konania		
TRETIA HLAVA	Daňové preplatky a daňové nedoplatky		
ŠTVRTÁ HLAVA	DAŇOVÉ EXEKUČNÉ KONANIE		
PIATA ČASŤ	ZODPOVEDNOSŤ ZA PORUŠENIE POVINNOSTÍ	§ 154 – 157	262
ŠIESTA ČASŤ	OSOBITNÉ USTANOVENIA PRE KONKURZ A REŠTRUKTURALIZÁCIU	§ 158 – 159	275
SIEDMA ČASŤ	SPOLOČNÉ, SPLNOMOCŇOVACIE, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA	§ 160 – 167	277
PRÍLOHA	ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNE ZÁVÄZNÝCH AKTOV EÚ . .		295

Úvod

Procesné hľadisko správy daní upravuje zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) v znení neskorších predpisov. Niektoré činnosti súvisiace so správou daní sú upravené v konkrétnych daňových zákonoch. Daňový poriadok upravuje správu daní, práva a povinnosti daňových subjektov a iných osôb, ktoré im vznikajú v súvislosti so správou daní. Okrem iného rieši napríklad proces daňovej kontroly, registračné konanie, daňové exekučné konanie alebo sankcie. Ide hlavne o opis činností daňových subjektov a správcu dane v rámci daňového konania.

Čo patrí pod správu daní

Správa daní zahŕňa množstvo činností a procesov ich vykonania, tak na strane daňového subjektu, správcu dane alebo tretej osoby. Môžeme uviesť napríklad tieto oblasti:

1. priebeh registrácie pre vybrané dane,
2. začatie, priebeh a skončenie daňovej kontroly,
3. miestne zisťovanie,
4. spôsob podávania daňových priznaní,
5. spôsob komunikácie so správcou dane,
6. spôsob platenia dane,
7. pravidlá podávania dodatočných daňových priznaní,
8. pravidlá určovania miestnej príslušnosti správcu dane,
9. pravidlá doručovania písomností,
10. pravidlá plynutia lehôt,
11. pravidlá odvolania,
12. pravidlá odloženia platenia dane alebo platenia dane v splátkach,
13. pravidlá vráťania daňového preplatku,
14. pravidlá vymáhania daňového nedoplatku,
15. určenie výšky alebo spôsobu výpočtu pokút a úrokov z omeškania.

K správe daní patrí aj určenie miestnej príslušnosti správcu dane – daňového úradu, ktorému sa podáva daňové priznanie.

Správou dane z príjmov, dane z pridanej hodnoty okrem dovozu tovaru a dane z motorových vozidiel vykonávajú daňové úrady. Správu spotrebných daní a DPH pri dovoze tovaru vykonávajú colné úrady. Miestne dane spravujú mestá a obce. Na správe daní sa zúčastňuje aj samotný daňový subjekt – podnikateľ a ďalšie osoby vymedzené daňovým poriadkom.

Právna úprava daňového poriadku

Daňový poriadok bol vypracovaný s cieľom zabezpečiť efektívnejšie fungovanie daňovej správy. Prvoradým cieľom bolo zabezpečenie rýchlejšej komunikácie so správcou dane a znížení osobnej komunikácie daňovníka s daňovým úradom. Základným bolo zavedenie elektronického doručovania dokumentov za splnenia podmienok elektronického doručovania.

Vzhľadom na to, že došlo k rozsiahlej elektronizácii správy daní, bolo nevyhnutné obstarat' nové časti daňového informačného systému za účelom zabezpečenia realizácie základných daňových procesov. Základom elektronizácie bolo uskutočniť ju v súlade s novou organizačnou štruktúrou, tiež bolo nutné prispôsobiť procesy spracovania takýmto spôsobom:

- podpora zmeny organizačnej štruktúry,
- nepredĺženie času potrebného na vybavenie príslušnej agendy,
- zefektívnenie výkonu činností orgánov štátnej správy v oblasti daní a poplatkov,
- cieľom najmä spokojnosť daňových subjektov.

Daňový informačný systém

- Uvedený systém bol zavedený ako
- štandardný daňový informačný systém,
 - dokumentačný systém,
 - integračná platforma,
 - centrálny register daňových subjektov prepojený na centrálny register fyzických a právnických osôb,
 - potrebný hardware,
 - vybudovanie záložného pracoviska,
 - výdavky na elektronizáciu služieb a integráciu informačných systémov verejnej správy
- základ pre plánované zjednotenie výberu daní, cla a poistných odvodov,
- základ pre zámer zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov,
 - úspora finančných prostriedkov.
- Zavedením opatrení v daňovom poriadku došlo
- k zníženiu nárokov na výdavkovú časť štátneho rozpočtu,
 - k zefektívneniu procesov na strane daňových orgánov,

- k vytvoreniu priestoru k zvýšeniu daňovej disciplíny realizáciou proaktívneho prístupu daňových orgánov vo vzťahu k daňovým subjektom,
- k vytvoreniu širších možností umožňujúcich odhaľovanie daňových únikov,
- umožneniu vybavenia agendy na ľubovoľnom mieste daňovej správy,
- implementáciou kontaktného centra k možnosti získavania zo strany daňového subjektu k potrebným informáciám aj na diaľku,
- zjednodušeniu tlačív a právnych predpisov,
- k zníženiu fyzického kontaktu subjektov so zamestnancom daňovej správy,
- k úspore na strane daňových orgánov a daňových subjektov,
- k zníženiu administratívnej náročnosti a byrokracie,
- k zjednodušeniu a sprehľadneniu procesu spojeného s daňovými povinnosťami,
- k uľahčeniu získania informácií o právach a povinnostiach povinných osôb,
- k časovej úspore pri administrácii daňovej agendy,
- k úspore nákladov podnikateľských subjektov na poštovnom, na bankových poplatkoch, na pracovné zdroje zaoberajúce sa daňovou agendou.

Zloženie daňového poriadku

Tento zákon je pozostáva zo siedmych častí, niekoľkých hláv, dielov a oddielov

- Prvá časť – upravuje základné a všeobecné ustanovenia
- Druhá časť – upravuje činnosti správcu dane
- Tretia časť – upravuje platenie dane
- Štvrtá časť – upravuje daňové konanie
- Piata časť – upravuje zodpovednosť za porušenie povinností
- Šiesta časť – upravuje osobitné ustanovenia pre konkurz, reštrukturalizáciu a oddĺženie
- Siedma časť – upravuje spoločné, splnomocňovacie, prechodné a záverečné ustanovenia.

Novely zákona v roku 2019

Zákon č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým sa mení a dopĺňa Daňový poriadok bol schválený 5. 12. 2018 a účinnosť nadobudol 1. 7. 2019.

Zákon zjednotil úpravu kompetencií orgánov finančnej správy. V minulosti bola táto úprava obsiahnutá

- **v zákone č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva v znení neskorších predpisov** (úprava kompetencií Ministerstva financií SR, Finančného riaditeľstva SR a Kriminálneho úradu finančnej správy),
- **v zákone č. 479/2009 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní a poplatkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov** (úprava kompetencií daňových úradov a osobitne Daňového úradu pre vybrané daňové subjekty),
- **v zákone č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov** (úprava kompetencií colných úradov a oprávnení a povinností colníka).

Zákon reflektuje programové vyhlásenie vlády, v ktorom sa kabinet zaviazal k transformácii Daňového úradu pre vybrané daňové subjekty na **Úrad pre vybrané hospodárske subjekty**. Úrad zostal inštitucionálne zaradený v systéme štátnych orgánov v oblasti daní, poplatkov a colníctva ako daňový úrad. Novým zákonom však došlo k rozšíreniu osobnej pôsobnosti tohto úradu, a to tak, že plní úlohy daňového úradu po novom aj vo vzťahu k obchodníkom s cennými papiermi, dôchodkovým správcovským spoločnostiam, doplnkovým dôchodkovým spoločnostiam, platobným inštitúciám a v neposlednom rade aj voči subjektom so statusom schváleného hospodárskeho subjektu. Zároveň sa z **Colného úradu Žilina na Úrad pre vybrané hospodárske subjekty** presunula kompetencia rozhodovať o žiadosti o udelenie statusu schváleného hospodárskeho subjektu. Pri výkone tejto kompetencie **má postavenie colného orgánu**.

Ďalším z ťažiskových cieľov nového zákona bolo ustanoviť zjednocujúce pravidlá vykonávania štátnej služby pre pracovníkov finančnej správy vykonávajúcich štátnu službu, s dôrazom na zachovanie ich predchádzajúcich benefitov.

V minulosti plnili úlohy finančnej správy

- **colníci**, ktorých štátna služba je upravená v zákone č. 200/1998 Z. z.,
- **štátni zamestnanci**, ktorých služobným úradom je Finančné riaditeľstvo SR a ktorých úprava je obsiahnutá v zákone č. 55/2017 Z. z.

Vzhľadom na zlúčenie colnej a daňovej správy, ku ktorému došlo dňa 1. 1. 2012, bolo žiaduce zjednotiť aj personálny substrát finančnej správy a vytvoriť novú kategóriu „**príslušník finančnej**

správy“ (v texte komentára označovaný ako „PFS“). Z predchádzajúcej štruktúry štátnych zamestnancov podľa zákona č. 55/2017 Z. z. sa preto novým zákonom vyčlenila osobitná kategória pracovníkov, ktorí plnia úlohy priamo či nepriamo spojené so zabezpečovaním príjmov do štátneho rozpočtu SR a rozpočtu EÚ, ktorých štátna služba má byť upravená nanovo spolu so štátnou službou súčasných colníkov. Novým zákonom tak došlo k integrácii dvoch predtým samostatných skupín pracovníkov finančnej správy. Je však potrebné zdôrazniť, že zákon musí reflektovať rozdielnosť viacerých relevantných aspektov štátnej služby pri plnení úloh finančnej správy. Do právneho poriadku Slovenskej republiky sa preto zaviedli pojmy „**ozbrojený príslušník finančnej správy**“ a „**neozbrojený príslušník finančnej správy**“.

Obe skupiny sa líšia, popri zdravotných, duševných a telesných nárokoch na nich kladených, predovšetkým v systéme sociálneho zabezpečenia, resp. sociálneho poistenia. Na ozbrojených PFS sa vzťahuje sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov, rovnako ako tomu bolo predtým v prípade colníkov. Funkcie, pri ktorých sa vyžaduje pridelenie strelnej zbrane, sú určené interným aktom prezidenta finančnej správy s prihliadnutím na mieru ohrozenia života alebo zdravia príslušníka finančnej správy, na iné závažné riziká, alebo na potrebu používať pri výkone funkcie donucovacie prostriedky. Z hľadiska osobitného systému sociálneho zabezpečenia ozbrojeného PFS a podmienenia trvania tohto zabezpečenia práve statusom ozbrojeného PFS sa ustanovilo, aby takýto príslušník zostal ozbrojeným PFS aj po tom, ako bol zaradený do funkcie bez zbrane, avšak len za predpokladu, že naďalej spĺňa kritéria na to byť ozbrojeným PFS v súlade s novým zákonom.

Nový zákon na jednej strane priniesol **vyššie platové ohodnotenie najmä prostredníctvom zvýšenia funkčných plátov** v porovnaní s plátmi podľa zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe v znení neskorších predpisov a zákona č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Na druhej strane **kladie na túto kategóriu pracovníkov vyššie nároky**, cieľom ktorých je zabezpečiť čo najvyšší stupeň odbornosti a profesionalitu pri plnení úloh finančnej správy a zároveň eliminovať korupčné správanie a iné nežiadúce prejavy pri výkone štátnej služby.

Štátna služba PFS je budovaná na princípoch politickej neutrality, zákonnosti, efektívneho riadenia, nestrannosti, profesionality a stability.

Týmito princípmi sa riadia príslušníci finančnej správy pri výkone štátnej služby, služobný úrad pri vytváraní podmienok na riadne fungovanie štátnej služby a nariadení pri rozhodovacej činnosti týkajúcej sa právnych vzťahov upravujúcich služobný pomer príslušníkov finančnej správy.

Novým zákonom sa výrazne posilnil **princíp stability služobného pomeru**. Aj pre kategórie zamestnancov, ktorí predtým vykonávali štátnu službu podľa zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe, sa zaviedli inštitúty prevedenia, preloženia a zálohy pre prechodne nezaradených PFS, popri ktorých bude prepusťenie zo služobného pomeru len prostriedkom ultima ratio v prípade, ak nebude možné uplatniť prevedenie, preloženie, ani zaradenie do zálohy pre prechodne nezaradených PFS.

Zákon č. 221/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 177/2018 Z. z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii) a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bol schválený 19. 6. 2019 a nadobudol účinnosť 1. 9. 2019 1. 12. 2019 a 1. 1. 2021.

Prijatím zákona č. 177/2018 Z. z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii) došlo v súlade s princípom „jedenkrát a dosť“ v tzv. prvej vlnе znižovania administratívnej záťaže fyzických osôb a právnických osôb využívaním informačných systémov verejnej správy k zrušeniu povinností predkladania výpisov z obchodného registra, živnostenského registra, katastra nehnuteľností a registra trestov ako povinných príloh v listinnej podobe. Fyzické osoby a právnické osoby sú v mnohých konaniach na základe osobitných zákonov naďalej povinné preukazovať prostredníctvom výpisov a potvrdení orgánom verejnej moci ďalšie skutočnosti, ktoré sú evidované v informačných systémoch verejnej správy.

Cieľom novely zákona bolo v súlade s princípom „jedenkrát a dosť“ pokračovať v snahe o odľahčenie administratívnej záťaže fyzických osôb a právnických osôb prostredníctvom tzv. druhej vlny znižovania administratívnej záťaže fyzických osôb a právnických osôb využívaním informačných systémov verejnej správy, rozšíriť rozsah údajov evidovaných v informačných systémoch

verejnej správy, ktoré už fyzické osoby a právnické osoby nemusia orgánom verejnej moci predkladať v listinnej podobe. Ide o nasledovné potvrdenia a výpisy:

- **potvrdenie o daňových nedoplatkoch,**
- **potvrdenie o nedoplatkoch na sociálnom poistení,**
- **potvrdenie o nedoplatkoch na zdravotnom poistení,**
- **potvrdenie o návšteve školy,**
- **výpisy z registra mimovládnych neziskových organizácií.**

Novela zákona v jednotlivých novelizačných článkoch vypustila z osobitných predpisov zákonnú povinnosť fyzických osôb a právnických osôb na účel preukázania skutočností prikladať k žiadostiam listinné výpisy a potvrdenia, resp. dokladovať nimi skutočnosti, ktoré si orgány verejnej moci vedia preveriť prostredníctvom informačných systémov verejnej správy. Jedným z novelizačných článkov je aj Daňový poriadok.

Zákon č. 369/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bol schválený 15. 10. 2019 a nadobudol účinnosť 1. 1. 2020 a niektoré ustanovenia až 1. 1. 2021.

Ministerstvo financií Slovenskej republiky predložilo návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, ako vlastnú iniciatívu.

Primárnym cieľom novely zákona bolo zníženie administratívnej záťaže daňových subjektov a zefektívnenie niektorých ustanovení zákona. Ustanovenie o zastupovaní sa upravilo tak, aby nová plná moc vždy nahradila predchádzajúcu, a to v rozsahu, v akom sa prekrývajú. Taktiež sa skrátila lehota, v ktorej správca dane nemôže povoliť odklad alebo platenie dane v splátkach z dôvodu, že daňový subjekt nedodržiaval podmienky uvedené v rozhodnutí správcu dane z piatich rokov na dva roky.

Z dôvodu zníženia administratívnej záťaže sa v registračnom konaní zrušila povinnosť daňových subjektov nahlasovať správcovi dane čísla zriadených bankových účtov a ustanovilo sa, aby registráciu k daní z príjmov vykonával správca dane z úradnej moci, na základe informácií zís-

kaných z príslušných registrov alebo na základe podaného daňového priznania.

Nadväzne na zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii **sa ustanovil zánik daňových nedoplatkov.** S cieľom efektívnejšieho vymáhania daňových nedoplatkov sa zaviedol nový spôsob exekúcie, **zadržaním vodičského preukazu.** Dane, sú dôležitý fiškálny nástroj politiky štátu, aby však bolo možné zabezpečiť riadne plnenie všetkých jeho funkcií, je potrebné dôsledné vyžadovanie ich platenia a následné vymáhanie.

Novelou zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach sa z dôvodu zefektívnenia správy daní ustanovilo, aby správca dane na základe podaného **častkového daňového priznania** nanovo vyrubil rozhodnutím daň na príslušné zdaňovacie obdobie, pričom týmto rozhodnutím sa predošlé rozhodnutie zruší.

Novela zákona č. 78/1992 Zb. o daňových poradcoch znížila administratívne konania, napr. Komora zapíše poradcu do zoznamu bez jeho žiadosti, ak sú splnené zákonné podmienky, Komora taktiež môže udeliť výnimku zo vzdelania a taktiež sa upravila evidencia osobných údajov v súvislosti s GDPR.

Novela zákona č. 289/2008 Z. z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice priniesla viaceré propodnikateľské opatrenia, ako napr. **možnosť ukončenia používania elektronickej registračnej pokladnice podnikateľom alebo inou osobou poverenou podnikateľom,** t. j. podnikateľovi nevzniknú náklady na servisnú organizáciu, predĺženie doby na odoslania údajov do systému e-kasa v prípade, ak je pokladnica v off-line režime, možnosť používania jednej pokladnice e-kasa klient v prípade združení. Novelou zákona sa riešilo ukončenie certifikácie elektronických registračných pokladníc a v rámci centralizácie kompetencií bola zavedená zmena súvisiaca s výkonom technických expertíz z Colného úradu Bratislava na finančné riaditeľstvo. Zároveň sa ustanovilo zníženie administratívnej záťaže podnikateľov pri dodatočnom doevdovaní paragonov do pokladnice e-kasa klient bez povinnosti vytlačenia pokladničného dokladu.

Novela Daňového poriadku nadobudla účinnosť od 1. januára 2020 okrem ustanovenia o registrácii z úradnej moci a zverejňovania zoznamu daňových subjektov registrovaných na daň z príjmov a ustanovení o preúčtovaní preplatku, ktorých účinnosť sa zaviedla od **1. januára 2021.**

Novela zákona zaviedla viacero propodnikateľských opatrení:

- úprava ustanovenia o zastupovaní tak, aby nová plná moc vždy nahradila predchádzajúcu, a to v rozsahu, v akom sa prekrývajú, aby daňové subjekty nemuseli oznamovať správcovi dane odvolanie predchádzajúcej plnej moci,
- zrušila sa povinnosť daňových subjektov nahlasovať správcovi dane čísla zriadených bankových účtov,
- ustanovilo sa, aby registráciu k dani z príjmov vykonával správca dane z úradnej moci, na základe informácií získaných z príslušných registrov alebo na základe podaného daňového priznania,
- nadväzne na novely zákona o konkurze a reštrukturalizácii sa ustanovil zánik daňových nedoplatkov pri tzv. osobnom bankrote,
- skrátila sa lehota, v ktorej správca dane nemôže povoliť odklad platenia dane alebo povolenie platenia dane v splátkach, v prípade keď daňový subjekt nedodrží podmienky platenia, a to z piatich rokov na dva,
- v súvislosti so zákonom o používaní ERP sa znížila administratívna záťaž podnikateľov pri dodatočnom doevdovaní paragónov do pokladnice e-kasa klient bez povinnosti vytlačenia pokladničného dokladu,
- sa prihladením na ukončenie používania elektronických registračných pokladníc a ukončenie činnosti servisných organizácií môže ukončenie používania elektronickej registračnej pokladnice vykonať aj samotný podnikateľ alebo ním poverená iná osoba.

Zákon č. 390/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bol schválený 22. 10. 2019 a nadobudol účinnosť 1. 10. 2020.

Novela zákona bola predložená aj na podklade Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky pre roky 2016 až 2020 schváleného uznesením vlády Slovenskej republiky, v ktorom si vláda Slovenskej republiky v piatej kapitole „**Posilniť úlohu štátu a ochranu verejného záujmu**“, tretej podkapitole „**Spravodlivosť, súdnictvo**“ určila za cieľ, v záujme ochrany najmä malých a stredných podnikateľov, bojovať proti daňovým podvodom vytvorením podmienok na potieranie nečestných praktík pri likvidáciách obchodných spoločností, ako aj zaviesť a zefektívniť funkčné prepojenie verejných registrov týkajúcich

sa podnikateľského sektora s cieľom zvýšiť transparentnosť podnikateľského prostredia a poskytnúť nielen podnikateľom relevantné informácie o subjektoch zapísaných v obchodnom registri, ktorí vstupujú do zmluvných a iných právnych vzťahov. V súvislosti s týmto cieľom vypracovalo Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky projekt „**Obchodný register a životné situácie podnikateľov**“, na podklade ktorého následne vláda Slovenskej republiky schválila nelegislatívny materiál s názvom: **Návrh opatrení na zlepšenie fungovania obchodného registra.**

Novela zákona je teda legislatívnym vyjadrením uložených úloh a cieľov schválených vládou Slovenskej republiky.

Základný cieľ zmien je realizácia opatrení na zlepšenie fungovania obchodného registra

– opatrenia je možné definovať ako opatrenia spochováajúce najmä v **zmene zoznamu povinne zapísaných subjektov do obchodného registra**, ktorej cieľom je zabezpečiť, aby obchodný register, ako verejný zoznam zákonom ustanovených údajov, spoľahlivo plnil svoje hlavné funkcie, medzi inými hlavne funkciu zaistenia právnej istoty, ktorej prejavom je materiálna publicita zápisov (tiež označovaná ako princíp „dobrej viery“, v zmysle ktorej má obchodný register vo vzťahu k zapisaným subjektom poskytovať aktuálne údaje, ktoré sú voči tretím osobám účinné od momentu ich zverejnenia v Obchodnom vestníku); s uvedeným súvisí optimalizácia údajovej základne obchodného registra tak, aby sa do neho nezapisovali, resp. ďalej nevedli entity, pre ktoré spojenie s obchodným registrom stratilo opodstatnenie, pričom ide najmä o staré právne formy ako sú národné výbory, obecné podniky, či „hospodárske zariadenia“, ktoré boli do obchodného registra prevzaté ešte z právnej úpravy Hospodárskeho zákonníka,

– **vylúčení listinných návrhov na zápis údajov do obchodného registra** (tak prvozápis, zmena ako aj výmaz) a zavedení výlučnej elektronickej podoby podávania návrhov na zápis údajov do obchodného registra, ktorá je spôsobilá prispieť k zefektívneniu a zjednodušeniu existujúcich procesov, maximalizovať aj časovú úsporu, ktorú proces elektronizácie procesov so sebou prináša (tak na strane navrhovateľov ako aj na strane registrových súdov); uvedené opatrenie si nevyhnutne vyžaduje aj zmeny v ďalšom postupe pri spracovaní návrhu na zápis, ako aj zmeny a úpravy na technickej úrovni používaných informačných systémov; zároveň je uvedené opatrenie tý-

kajúce sa niektorých aspektov práva obchodných spoločností (kodifikované znenie), ktorá ponúka členským štátom možnosť opcie ustanoviť „pre všetky ... kategórie spoločností odovzdávanie všetkých ... typov dokumentov a údajov elektronicky“.

- **špecifických zákonných opatreniach smerujúcich k výmazu** tých zapísaných subjektov, ktoré dlhodobo neplnia svoje zákonné povinnosti vo vzťahu k obchodnému registru a iným orgánom štátnej moci (tzv. neaktívne, resp. mŕtve spoločnosti, spoločnosti, ktoré doposiaľ nemajú vykonanú premenu menovitých hodnôt vkladov a základného imania na menu euro atď.),
- **špecifických zákonných opatreniach súvisiacich s vylúčením možnosti dobrovoľného zápisu fyzickej osoby – podnikateľa** do obchodného registra, a to vzhľadom na zriadenie Registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci zákonom o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci ako referenčného registra, vzhľadom na ktorý sa rovnako vytratil význam (najmä fakultatívneho) zapisovania fyzických osôb – podnikateľov do obchodného registra,
- **špecifických zákonných opatreniach smerujúcich k aktualizácii zapísaných údajov o podnikoch zahraničných právnických osôb a organizačných zložkách podnikov zahraničných právnických osôb v obchodnom registri,**
- **realizácii opatrení na zefektívnenie procesu likvidácie obchodných spoločností a družstiev** reagujúcich najmä na dlhoročné problémy aplikácie praxe a tiež objektívne nevyhnutné pre efektívnu aplikáciu týmto zákonom novelizovaných súvisiacich ustanovení Obchodného zákonníka o zrušovaní a zániku obchodných spoločností a družstiev; v tejto súvislosti je potrebné uviesť, že významným nedostatkom súčasnej právnej úpravy likvidácie obchodných spoločností a družstiev je z pohľadu predkladateľa neadekvátna motivácia vyplývajúca z predchádzajúcej právnej úpravy pre zúčastnené osoby proces likvidácie úspešne iniciovať, viesť a efektívne ukončiť. Skutočnosť, že sa uvedenej téme v minulosti nevenovala tak potrebná a náležitá pozornosť, postavilo predkladateľa pri spracovaní príslušnej právnej úpravy pred zvlášť neľahkú úlohu, a to vysporiadať sa so

štvrtstoročím akumulovaných problémov a nedostatkov, ktoré boli doposiaľ len čiastoково adresované aplikačnou praxou alebo legislatívnou činnosťou.

Okrem novely Obchodného zákonníka došlo k novelizácii aj súvisiacich právnych predpisov, medzi ktoré patrí zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Novely zákona v roku 2020

Zákon č. 46/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bol schválený 25. februára 2020 a účinnosť nadobudol 1. 4. 2020. Išlo o vládny návrh zákona.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky dlhodobo deklarovalo zámer postupnej transformácie vianočného príspevku na 13. dôchodok. V súlade s touto ambíciou sa predloženým zákonom zrušil vianočný príspevok a zdefinovala sa nová dôchodková dávka – 13. dôchodok.

Nárok na 13. dôchodok **mali mať** v zásade všetci poberatelia dôchodku vyplácaného Sociálnou poisťovňou, bez ohľadu na výšku dôchodku.

Suma 13. dôchodku sa ustanovila vo výške priemernej mesačnej sumy príslušnej dôchodkovej dávky vykazanej Sociálnou poisťovňou k 31. decembru kalendárneho roka, ktorý predchádza roku, v ktorom sa určuje suma 13. dôchodku. To znamená, že napr. poberateľovi sólu starobného dôchodku sa mal vyplatiť 13. dôchodok v sume zodpovedajúcej priemernej mesačnej sume starobného dôchodku. V prípade, ak by mal poistenec nárok na viacero dôchodkových dávok, tak by sa mu vyplatil len jeden 13. dôchodok a to ten, ktorého suma bola najvyššia.

Financovanie 13. dôchodku malo byť výnimkou sociálneho dôchodku a invalidného dôchodku z mladosti financované zo základných fondov starobného poistenia a invalidného poistenia.

Neskôr sa nová dávka 13. dôchodok v záklone o sociálnom zákone zrušila vzhľadom na nový zákon o 13. dôchodku.

Zákon č. 198/2020 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zlepšovaním podnikateľského prostredia zasiahnutým opatreniami na zamedzenie šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19, bol schválený 9. júla 2020 a účinnosť

nadobudol 21. 7. 2020.

Cieľom zákona bola všestranná podpora podnikateľského sektoru pomocou opatrení napomáhajúcich oživeniu ekonomiky v čase nasledujúcom po útlme spôsobenom pandemiou choroby COVID-19.

Zákon obsahuje opatrenia administratívnej povahy, ako aj odstránenie byrokratických obmedzení malých a stredných podnikateľov a živnostníkov. Predmetné zásahy vyplývajú z požiadaviek aplikačnej praxe a boli v minulosti formulované adresátmi návrhu zákona na mnohých fórach.

Zákon bol pripravovaný s cieľom reagovať na mimoriadnu situáciu, resp. na vyhlásený núdzový stav v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19.

Zákon č. 296/2020 Z. z. o 13. dôchodku a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol schválený 21. októbra 2020 a nadobudol účinnosť 31. 10. 2020, 1. 1. 2021 a 1. 1. 2023.

Podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 46/2020 Z. z. sa v novembri 2020 mal poberateľom dôchodkov po prvýkrát vyplatiť 13. dôchodok ako dôchodková dávka zo sociálneho poistenia v sume zodpovedajúcej priemernej mesačnej sume daného druhu dôchodku.

Ustanovila sa však nová právna úprava 13. dôchodku ako štátnej sociálnej dávky, ktorou sa nahradila právna úprava 13. dôchodku zo sociálneho poistenia.

Nárok na 13. dôchodok majú po novom všetci poberatelia dôchodku bez ohľadu na sumu poberaného dôchodku. Suma 13. dôchodku sa ustanovila diferencovane, a to v závislosti od sumy už poberaného dôchodku, resp. úhrnu súm poberaných dôchodkov. Tento 13. dôchodok je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou solidárnejší k poberateľom dôchodkov s nižšou úrovňou dôchodkových príjmov.

Zákon č. 312/2020 Z. z. o výkone rozhodnutia o zaistení majetku a správe zaisteného majetku a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol schválený 21. októbra 2020 a účinnosť nadobudol 1. 1. 2021 a 1. 8. 2021.

Zákon bol vypracovaný na základe Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2020 až 2024. Vláda Slovenskej republiky sa v programovom vyhlásení zaviazala prijať takú právnu úpravu zaistovania majetku, ktorá v súlade s medzinárodnými štandardmi vyplývajúcimi zo záväzkov Slovenskej republiky v tejto oblasti,

zabezpečí efektívne vyhľadávanie, zaistovanie a odnímanie výnosov z trestnej činnosti a zavedenie jasných a účelných pravidiel pre správu zaisteného majetku a nakladanie s ním. Osobitný dôraz sa má venovať zamedzeniu účelových prevodov nelegálne získaného majetku vykonávaných s cieľom mariť výkon majetkových trestov uložených v trestnom konaní. Okrem toho programové vyhlásenie vlády vyslovene vyžaduje zriadenie úradu, ktorý bude spravovať majetok zaistený v trestnom konaní, pri správe daní a ciel, ako aj pri výkone medzinárodných sankcií. Všetky uvedené požiadavky nový zákon naplňa.

Zákon ďalej v súlade s programovým vyhlásením vlády zaviedol dve nové skutkové podstaty trestných činov, a to trestný čin zneužitia práva (ohýbanie práva) a trestný čin prijatia a poskytnutia nenáležitej výhody (prikrmovanie).

Zákomom sa ďalej vykonáva transpozícia a implementácia právne záväzných aktov Európskej únie.

V prvom rade ide o smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ z 3. apríla 2014 o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii. Ako z názvu smernice vyplýva, ide o **právnú úpravu, ktorá bezprostredne súvisí s problematikou zaistovania majetku a odnímania výnosov z trestnej činnosti**. To platí aj pre nariadenie Rady (EÚ) 2018/1805 o vzájomnom uznávaní príkazov na zaistenie a príkazov na konfiškáciu, ktorého implementácia sa vykonáva týmto zákonom.

Ďalej sa prebrala smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1673 z 23. októbra 2018 o boji proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom trestného práva. Programové vyhlásenie vlády definuje predchádzanie legalizácii výnosov z trestnej činnosti a jej odhalovanie ako jednu zo svojich priorit. Naviac, legalizácia výnosov z trestnej činnosti je dôležitým impulzom pre vhodne nastavenú právnu úpravu odnímania výnosov z trestnej činnosti, ktorá je bezefektívneho systému zaistovania majetku bezzubá. Vláda sa v oblasti boja proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti zaviazala vytvoriť legislatívny rámec upravujúci problematiku virtuálnych mien v trestnom práve, čo sa zabezpečuje transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/713 zo 17. apríla 2019 o boji proti podvodom s bezhotovostnými platobnými prostriedkami a proti ich falšovaniu a pozmeneňovaniu, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/413/SVV.

Zákomom sa ďalej pokračuje v implementácii

cii nariadenia Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry a rovnako sa zabezpečuje implementácia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1805 o vzájomnom uznávaní príkazov na zaistenie a príkazov na konfiškáciu. **Obe nariadenia predstavujú kľúčové nástroje pre boj s trestnou činnosťou poškodzujúcou finančné záujmy Európskej únie najmä v súvislosti s odnímaním výnosov z tejto trestnej činnosti.** Na to, aby Slovenská republika vedela účinne aplikovať nariadenie o vzájomnom uznávaní príkazov na zaistenie a príkazov na konfiškáciu, musí mať efektívny vnútroštátny systém pre zisťovanie majetku a jeho následnú konfiškáciu vrátane správy zaisteného a skonfiškovaného majetku.

Zákonom sa súčasne odstránil transpozíčný deficit vyplývajúci zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/93/EÚ z 13. decembra 2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2004/68/SVV.

Predkladateľ zvolil pri príprave zákona riešenie spočívajúce v sústredení úloh vyplývajúcich z programového vyhlásenia vlády, ako aj súvisiacich transpozíčných a implementačných aktivít do jedného uceleného materiálu, čím sa vyhne viacerým paralelným novelizáciám zákonov kódexového typu.

Nosnou právnou úpravou je samotný zákon o výkone rozhodnutia o zaistení majetku a správe zaisteného majetku a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Cieľom tejto právnej úpravy je zaviesť režim správy majetku zaisteného najmä v trestnom konaní, pričom táto právna úprava sa bude používať aj v rámci iných procesov (napr. daňové konanie, výkon medzinárodných sankcií, či preukazovanie pôvodu majetku). Zákonom sa upravujú štátne orgány, ktoré sú zodpovedné za správu zaisteného majetku, práva a povinnosti osôb dotknutých zaistením majetku a správcu zaisteného majetku. Zákonom sa zriadil Úrad pre správu zaisteného majetku, ktorý zabezpečuje správu zaisteného majetku podľa nového zákona. Správnou úpravou úzko súvisí rozšírenie katalógu zaisťovacích inštitútov v Trestnom poriadku.

Ďalej sa zákonom vykonala novelizácia Trestného zákona, ktorou sa zohľadnil nový zákon v čl. I, zaviedol sa nový trestný čin zneužitia práva, trestný čin prijatia a poskytnutia nenáležitej výhody, upravil sa trestný čin neoprávneného vyrobe-

nia a používania platobného prostriedku, trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti a trestný čin nepriamej korupcie. **Niektoré zmeny či doplnenia sú výsledkom transpozícií niekoľkých smerníc, ktoré sa zákonom vykonávajú.** Ďalej zákon zaviedol definíciu výnosu na účely Trestného zákona a zaviedol sa nový druh ochranného opatrenia zhabanie časti majetku.

V rámci novelizácie Trestného poriadku sa zákon zameriaval primárne na rozšírenie inštitútov slúžiacich na zaistenie majetku určeného na páchanie trestných činov alebo ktorý je výnosom z trestnej činnosti (zaistenie nehnuteľnosti, zaistenie majetkovej účasti v právnickej osobe, zaistenie inej majetkovej hodnoty, zaistenie náhradnej hodnoty, zaistenie hnuťelnej veci) a nanovo sa upravil štvrtý diel prvej časti štvrtej hlavy Trestného poriadku. Zároveň sa na účely trestného konania definuje vec dôležitá pre trestné konanie a rozlišujú sa účely zaistenia. Ostatné novelizačné body väčšinou súvisia s transpozíciami smerníc a implementáciou nariadenia Rady (EÚ) 2017/1939, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry.

Novelizácia Daňového poriadku súvisí s právnou úpravou správy zaisteného majetku.

Zákon č. 416/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bol schválený 2. decembra 2020 a účinnosť nadobudol 1. 1. 2021, 1. 7. 2021 a 1. 1. 2022.

Zákonom sa implementuje článok 9a Smernice Rady (EÚ) 2017/952 z 29. mája 2017, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2016/1164, pokiaľ ide o hybridné nesúlady s tretími krajinami.

V čl. I sa menil a dopĺňal zákon o dani z príjmov, ktorý už predtým obsahoval určité opatrenia na ochranu proti daňovým podvodom, pričom predmetom zákona je aj stanovenie ďalších pravidiel s cieľom posilnenia úrovne ochrany proti agresívnemu daňovému plánovaniu a pravidiel proti narušaniu základu dane a presunu ziskov mimo územia Slovenskej republiky. Nové opatrenia vyplývajú z povinnosti transpozície Smernice Rady (EÚ) 2017/952 z 29. mája 2017, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2016/1164, pokiaľ ide o hybridné nesúlady s tretími krajinami. Zavádzajú sa pravidlá, ktoré predchádzajú vzniku hybridných nesúladov vymedzením transparentného subjektu ako daňovníka, ak ho za daňovníka považuje jeho zriaďovateľ.

Ďalej zákon obsahuje aj legislatívnu úpravu uplatňovania pravidiel pre kontrolované zahraničné spoločnosti tzv. CFC pravidiel aj na fyzické osoby, ktorých zámerom je obmedziť odkláňanie príjmov do zahraničia s nízkym alebo žiadnym daňovým zaťažením.

Okrem toho sa rozširujú benefity poskytované finančnou správou daňovníkom, a to o oznámenie o výške a splatnosti preddavkov na daň z príjmov s cieľom zjednodušiť podnikanie na Slovensku.

Zákonom sa na základe poznatkov z uskutočnených konzultácií a z aplikačnej praxe upravujú, spresňujú a zjednocujú z dôvodu zvýšenia právnej istoty daňovníkov niektoré ustanovenia zákona o dani z príjmov.

V čl. II sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok), kde sa vzhľadom na súčasnú mimoriadnu situáciu, ktorá ovplyvnila aj fungovanie systémov finančnej správy, okrem iného posunula registrácia z úradnej moci, a to **od 1. januára 2022.**

V čl. III sa mení a dopĺňa zákon č. 359/2015 Z. z. o automatickej výmene informácií o finančných účtoch na účely správy daní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 300/2016 Z. z. a zákona č. 305/2019 Z. z. S cieľom zabezpečiť súlad s globálnym štandardom OECD pre výmenu informácií o finančných účtoch sa upravuje sankcia pre držiteľov finančných účtov a ovládajúce osoby v prípade, ak predložia finančnej inštitúcii nepravdivé čestné vyhlásenie o rezidencii na daňové účely.

Zákon č. 421/2020 Z. z. o dočasnej ochrane podnikateľov vo finančných ťažkostiach a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol schválený 8. decembra 2020 a účinnosť nadobudol 1. 1. 2021.

Išlo o vládny návrh zákona o dočasnej ochrane podnikateľov vo finančných ťažkostiach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v súlade s Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky na roky 2020 až 2024, v ktorom sa vláda Slovenskej republiky zaviazala prijať opatrenia na prekonanie ekonomickej a sociálnej krízy vyvolanej pandémie COVID-19 a presadzovať opatrenia na zlepšenie kvality podnikateľského prostredia a zvýšenie konkurencieschopnosti. V súvislosti s negatívnymi dopadmi šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 bola prijatá právna úprava v zákone č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej

choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, ktorá okrem iného mala vytvoriť právny rámec pre poskytnutie dočasnej ochrany podnikateľom, ktorí majú sídlo alebo miesto podnikania v Slovenskej republike, a sú zasiahnutí negatívnymi dopadmi šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19. Táto právna úprava mala však dočasný charakter a neposkytuje dostatočnú ochranu podnikateľským subjektom plošne v situácii, kedy sa podnikateľ dostane do finančných ťažkostí, ktoré je možné preklenúť obmedzením pôsobnosti inak prísnych povinností súvisiacich s insolvenčnou, ak je skutočne dôvodný predpoklad, že sa poskytnutou dočasnou ochranou umožní tomuto podnikateľovi pokračovať v podnikaní, zabrániť tak strate pracovných miest, know-how a súčasne takáto ochrana prispieje k vyššej miere uspokojenia pohľadávok veriteľov.

Cieľom zákona je preto **poskytnutie dostatočného časového rámca podnikateľom vo finančných ťažkostiach na účely pokračovania v prevádzkovaní podniku** podľa vzoru dočasnej ochrany upravenej zákonom č. 62/2020 Z. z. Tento právny inštitút je určený pre podnikateľov, ktorí sa ocitli spravidla vo veľmi vážnej finančnej situácii, v dôsledku ktorej je ohrozená nielen súčasná, ale najmä budúca možnosť prevádzkovania podniku (going concern), sú ohrozené existujúce pracovné miesta, know-how podniku, schopnosť uhrádzať pohľadávky veriteľov v súvislosti s prevádzkovaním podniku a pod. O poskytnutie dočasnej ochrany v zmysle zákona je oprávnený žiadať podnikateľ prevádzkujúci podnik so sídlom alebo miestom podnikania na území Slovenskej republiky. V súvislosti so zavedením tohto inštitútu sa vytvorili interaktívne elektronické formuláre, ktoré svojou štruktúrou vychádzajú z už existujúcich formulárov pre dočasnú ochranu podľa zákona č. 62/2020 Z. z. Pre podnikateľa pod dočasnou ochranou sa zaviedla možnosť úverového financovania na účel zachovania prevádzky podniku. Podľa nového zákona sa dočasná ochrana po splnení zákonom ustanovených podmienok poskytne na obdobie troch mesiacov od jej poskytnutia (t. j. odo dňa nasledujúceho po dni zverejnenia tejto informácie v Obchodnom vestníku), pričom podnikateľovi pod dočasnou ochranou sa umožňuje podať žiadosť o predĺženie dočasnej ochrany na ďalšie tri mesiace. Zákon upravuje aj vzťah dočasnej ochrany poskytnutej podľa zákona č. 62/2020 Z. z. a dočasnej ochrany, ktorá bude poskytovaná na základe tohto nového zákona.

Okrem právnej úpravy dočasnej ochrany sa zákonom zaviedla zmena právnej úpravy malého konkurzu v zákone č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá má za cieľ zefektívniť a zatraktívniť právnu úpravu tzv. „malého konkurzu“. Cieľom tejto právnej úpravy bolo zlepšiť kľúčové parametre týkajúce sa likvidačných konaní. Inšpiráciou tejto právnej úpravy je právna úprava oddĺženia. V malom konkurze sa upravuje pôsobnosť správcu skôr ako administrátora konania, kde riešenie miery uspokojenia jednotlivých veriteľov, ako aj obsah majetkovej podstaty, je viac postavené na iniciatíve veriteľov. Konkurz v prípade malého konkurzu je likvidačným konaním, v ktorom neexistuje záujem na pokračovaní v prevádzke podniku, resp. je zanedbateľný, a tento jednoznačne prevyšuje záujem veriteľov na uspokojení ich pohľadávok. Cieľom zákona bolo preto vykonštruovať jednoduché, efektívne, hospodárne a rýchle likvidačné konanie. Upravili sa súčasne aj zodpovednostné mechanizmy a sankcie, ktoré možno uložiť štátnemu orgánu úpadcu za porušenie jeho povinností v malom konkurze.

Novely zákona rok 2021

Zákon č. 45/2021 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bol schválený 28. 1. 2021 a účinnosť nadobudol dňom vyhlásenia v Zbierke zákonov SR.

Zákon bol vypracovaný nadväzne na zhoršujúcu situáciu, ktorá vznikla v súvislosti s pandémiou spôsobenou ochorením COVID-19, ktorá je následkom šírenia koronavírusu.

Cieľom zákona bolo doplniť vláde SR kompetenciu, a to možnosť upustiť od ukladania daňových sankcií za podmienok a v rozsahu, v akom vláda určí vo svojom nariadení.

Zákon č. 395/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bol schválený 7. 10. 2021 a nadobudol účinnosť 31. mája 2022.

Novelou zákona sa sledovalo dosiahnutie štyroch hlavných cieľov, a to

- zrýchlenie a zjednodušenie postupu verejného obstarávania,

- revidovanie národnej úpravy z pohľadu rozsahu transpozície povinnosti vo vzťahu k smerniciam EÚ,
- zrýchlenie procesu aj z pohľadu uplatňovania práv dotknutých záujemcov, uchádzačov, účastníkov a iných osôb,
- zlepšenie kontroly verejného obstarávania prostredníctvom automatizácie zadávania a vyhodnocovania zákaziek a zabezpečenia efektívneho zberu a analýzy údajov o cenách.

Medzi najvýznamnejšie zmeny zákona o verejnom obstarávaní, ktorými sa sleduje naplnenie vyššie uvedených cieľov, patria:

- v oblasti zjednodušenia postupov
 - úprava niektorých existujúcich pravidiel, ktoré majú charakter národného gold-platingu,
 - úprava finančných limitov pre zákazku, koncesiu a súťaž návrhov, so zachovaním úpravy finančných limitov pre podlimitné zákazky, zákazky s nízkou hodnotou a finančného limitu na uplatňovanie zákona priamo v zákone,
 - zriadenie centrálnej obstarávacej organizácie pre štátne orgány,
 - používané elektronické prostriedky musia podporovať aj podávanie žiadostí o nápravu a námietky (jedno prostredie pre všetky úkony),
 - flexibilnejšia úprava vylúčenia v prípade podozrení na existenciu dohôd obmedzujúcich súťaž,
 - umožnenie v žiadosti o účasť a v ponuke predkladať aj elektronické kópie (skeny) a nielen elektronické originály,
 - umožnenie uzatvárať zmluvu s ďalším uchádzačom v poradi, ak predošlý neposkytol súčinnosť, a to bez obmedzenia na prvých troch, ako je tomu dnes,
 - zavedenie zjednodušeného režimu obstarávania zákaziek na sociálne a iné služby podľa prílohy č. 1 k zákonu,
 - zjednotenie a zjednodušenie informačných povinností v podlimitných zákazkách a zákazkách s nízkou hodnotou,
 - postihovanie špekulatívnych postupov hospodárskych subjektov pri využívaní námietok,
 - podpora a zavedenie nástrojov na automatizáciu procesu zadávania zákaziek v podlimitných zákazkách a zákazkách s nízkou hodnotou a realizácia podlimitných zákaziek prostredníctvom jednotnej

elektronickej platformy, ktorá je upravená nielen na verejné obstarávanie bežne dostupných tovarov a služieb, ale aj na verejné obstarávanie tovarov, služieb a stavebných prác, ktoré nie sú bežne dostupné na trhu a na používanie iných kritérií než je cena,

- v oblasti skrátenia procesu
 - rozšírenie katalógu postupov verejného obstarávania, pri ktorých je obmedzené využitie revízných prostriedkov (so zachovaním možnosti kontroly zo strany ÚVO),
 - úpravy revízných postupov a dohľadu nad verejným obstarávaním, cieľom ktorých je skrátenie dĺžky procesu verejného obstarávania,
 - posilnenie koncentrácie v konaní o námietkach,
 - v špecifických prípadoch osobitné odklony procesnej úpravy konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného,
 - mierne skrátenie lehôt a koncentrácia úkonov v podlimitných zákazkách,
- v oblasti zvýšenia transparentnosti
 - jednotná a verejne dostupná elektronická platforma na celý proces verejného obstarávania pre všetky podlimitné zákazky a zákazky s nízkou hodnotu (ak sa obstarávajú oslovením viacerých záujemcov),
 - zverejňovanie úmyslu zadať zákazku s nízkou hodnotou na jednotnej elektronickej platforme, pričom ak je na predloženie ponuky vyzvaný viac hospodárskych subjektov, bude takýto postup prebiehať cez jednotnú elektronickú platformu,
- úprava smerujúca k zvýšeniu profesionalizácie vo verejnom obstarávaní a zvýšeniu zodpovednosti osôb, ktoré pri verejnom obstarávaní porušia zákon.

Na účely zrýchlenia procesu verejného obstarávania bude navrhnutá úprava procesných ustanovení revízných postupov, vrátane konania o preskúmaní úkonov pred podpisom zmluvy na základe námietok. Cieľom je skrátenie konania so zachovaním potrebnej úrovne ochrany práv dotknutých subjektov vrátane možnosti súdnej ochrany.

Na účely zabezpečenia efektívneho zberu a vyhodnocovania údajov verejného obstarávania budú v rámci jednotnej elektronickej platformy, ktorá vznikne spojením existujúcich informačných systémov, realizované nasledujúce úpravy:

- automatizácia jednotnej elektronickej platformy (vytvorenie inteligentných formulárov pre zadávanie zákaziek s použitím viacerých, aj kvalitatívnych kritérií, automatické zoraďovanie došlých ponúk na základe týchto kritérií),
- umožní sa plnohodnotné fungovanie jednotnej elektronickej platformy pre všetky podlimitné zákazky, ako platforma na realizáciu elektronickeho verejného obstarávania nielen bežných tovarov a služieb,
- bude vytvorený systém na sledovanie vývoja cien, ako funkčná súčasť jednotnej elektronickej platformy, použiteľný aj v podlimitných zákazkách a aj na účely určenia predpokladanej hodnoty zákazky v nadlimitných zákazkách,
- zrealizuje sa integrácia na spoločný modul procesnej integrácie a integrácie údajov (IS CSRÚ) na účely automatizovaného získavania údajov, ktoré sú potrebné vo verejnom obstarávaní.

Procesy verejného obstarávania zjednoduší a optimalizuje aj Centrálna obstarávacia autorita pre štátne orgány.

Cieľom zmeny daňového poriadku v nadväznosti na proces verejného obstarávania je umožniť verejným obstarávateľom so statusom štátnej rozpočtovej organizácie, si počas realizácie zmluvného plnenia ako výsledku verejného obstarávania započítať voči pohľadávke dodávateľa zmluvného plnenia, ktorá mu vznikla v dôsledku dodania predmetu zmluvného plnenia verejnemu obstarávateľovi pohľadávku štátu na nezaplatenú dani dodávateľa (ak je dodávateľ zmluvného plnenia daňový dlžník). Uvedená legislatívna úprava by mala prispievať k prirodzenej motivácii platiť dane a teda zvyšovať platobnú disciplínu daňovníkov pri plnení ich daňových povinností.

Zákon č. 408/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bol chválený 27. 10. 2021 a nadobudol účinnosť 1. 1. 2022.

Primárnym cieľom novely zákona bolo vytvorenie nových efektívnych nástrojov v boji proti daňovým podvodom a motivácia daňových subjektov k dobrovoľnému plneniu svojich daňových povinností.

Zmenou má prejsť hodnotenie daňových subjektov, tzv. index daňovej spoľahlivosti. Daňové

subjekty, ktoré zodpovedne pristupujú k svojim daňovým povinnostiam (napr. včasné podávanie daňových priznaní a platenie dane), budú odmeňované benefitmi. Naopak tí podnikatelia, ktorí nie sú hodnotení ako spoľahliví, budú motivovaní k zodpovednejšiemu prístupu.

V neposlednom rade na skvalitnenie výberu daní a očistenie podnikateľského prostredia prispieje aj vylúčenie daňovo nespoľahlivých osôb. Zámerom je, aby mal správca dane, na základe zákonom ustanovených dôvodov, možnosť rozhodnúť o vylúčení osoby, ktorá je štatutom spoločnosti, ktorá si však riadne neplní svoje povinnosti. Týmto rozhodnutím bude fyzická osoba vylúčená z možnosti byť najmä štatutom alebo členom štatutárneho orgánu, členom dozorného orgánu, alebo prokuristom vo všetkých obchodných spoločnostiach a družstvách.

S cieľom znižovania administratívnej záťaže sa rušia osvedčenia o registrácii tzv. kartičky. Za týmto účelom sa upravujú aj príslušné ustanovenia zákonov o spotrebných daniach.

Novelou zákona sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, v ktorom dochádza k prijatiu súboru legislatívnych opatrení, ktorých spoločným cieľom je zlepšenie výberu DPH. Cieľom je tiež získanie neoprávnených ekonomických výhod a tak zlepšenie výberu dane z pridanej hodnoty do štátneho rozpočtu.

Nosným opatrením zákona je zavedenie povinnosti pre nových aj existujúcich platiteľov dane oznamovať Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky (FR SR) čísla všetkých vlastných bankových účtov, ktoré používajú na vykonávanie ekonomickej činnosti, ktorá je predmetom DPH. S uvedeným opatrením súvisí zverejňovanie a aktualizácia zoznamu týchto bankových účtov platiteľov dane na webovom sídle FR SR. Táto zmena teda prispela k zlepšeniu podnikateľského prostredia, keďže sa pravidelným aktualizovaním zoznamu vlastných bankových účtov platiteľov dane umožní lepšie preverenie obchodného partnera a zefektívni sa práca správcu dane pri vyplácaní nadmerných odpočtov dane z pridanej hodnoty.

Priamy vplyv na zlepšenie výberu DPH sa predpokladá aj od zavedenia novej skutočnosti pre uplatnenie inštitútu ručenia za daň, ktorou je platba na bankový účet dodávateľa, ktorý v deň uskutočnenia platby nebol zverejnený na webovom sídle FR SR. Elimináciu rizika, ktoré so sebou prináša uplatnenie inštitútu ručenia za daň, umožňuje nový osobitný spôsob úhrady dane,

ktorý umožní odberateľovi zaplatiť dodávateľovi len základ dane a samotnú daň odvieť priamo na osobný účet dodávateľa.

Zámerom novely zákona je tiež transpozícia smernice Rady (EÚ) 2019/2235 zo 16. decembra 2019, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty a smernica 2008/118/ES o všeobecnom systéme spotrebných daní, pokiaľ ide o obranné úsilie v rámci Únie, do zákona o DPH.

Aktuálna právna úprava ručenia za daň z pridanej hodnoty je v aplikačnej praxi málo uplatňovaná z dôvodu veľmi úzkeho vymedzenia skutočností, ktoré zakladajú povinnosť odberateľa ručiť za nezaplatenú daň. Kontrolné zistenia orgánov finančnej správy, ako aj zistenia v rámci analytickej činnosti Finančného riaditeľstva SR, pritom preukázali rozsiahle zneužívanie skutočnosti, že v súvislosti s vykonávaním ekonomickej činnosti platiteľov dane nie je explicitne vyžadovaná existencia vlastného podnikateľského účtu platiteľa dane, čo v početných prípadoch spôsobuje obchodovanie využívaním cudzích bankových účtov, na ktoré správca dane, napriek závažným kontrolným a iným zisteniam, nemá dosah. Legislatívne opatrenia z tohto dôvodu zavádzajú povinnosť platiteľovi dane oznámiť (a v prípade zmeny aj aktualizovať) Finančnému riaditeľstvu SR každý vlastný bankový účet, na ktorom bude sústreďovať finančné prostriedky z ekonomickej činnosti podliehajúcej DPH, a v tejto súvislosti posilňujú inštitút ručenia za daň z pridanej hodnoty tak, že rozširujú vedomostný test odberateľa o novú skutočnosť. Odberateľovi tým vzniká povinnosť ručiť za dodávateľom nezaplatenú daň aj v prípade, ak dodávateľovi zaplatil protihodnotu (alebo jej časť) za plnenie na iný bankový účet ako bankový účet dodávateľa, ktorý v deň uskutočnenia platby bol zverejnený na webovom sídle FR SR.

Za účelom zníženia rizika ručenia za nezaplatenú daň sa odberateľovi umožní využiť osobitný spôsob úhrady dane, keď daň uvedenú na faktúre uhradí na číslo účtu správcu dane vedeného pre dodávateľa. Takýto spôsobom úhrady dane umožní odberateľovi vyhnúť sa situácii, kedy v prípade naplnenia zákonom ustanovenej domnienky, bude voči nemu uplatnený inštitút ručenia za daň. Slovenskej republike taktiež vyplýva povinnosť prijať a uverejniť zákon potrebný na dosiahnutie súladu zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov so smernicou (EÚ) 2019/2235. 3.

Ako sme už uviedli, primárnym cieľom novely

zákona je zavedenie ďalších efektívnych nástrojov boja proti daňovým podvodom, a to nové opatrenia, ktorými sú diskvalifikácia osôb a index daňovej spoľahlivosti.

Index daňovej spoľahlivosti – z neverejnej formy hodnotenia sa prechádza na transparentnú formu hodnotenia. Daňové subjekty, ktoré si budú zodpovedne plniť svoje daňové povinnosti, a to napr. včasné podávanie daňových priznaní a platenie dane, budú odmeňované benefitmi. Naopak tí podnikatelia, ktorí nebudú hodnotení ako spoľahliví, budú motivovaní k zodpovednejšiemu prístupu. Hodnotenie daňového subjektu bude zverejnené v zozname na webe finančnej správy.

Na skvalitnenie výberu daní a očistenie podnikateľského prostredia prispieje aj vylúčenie – diskvalifikácia fyzických osôb, ktoré sú štatutármi daňových subjektov, ktoré si neplnia zákonné povinnosti. Zámerom tohto opatrenia je, aby mal správca dane možnosť rozhodnúť o vylúčení fyzickej osoby, ak sa na to naplnia zákonom ustanovené dôvody. Týmto rozhodnutím bude fyzická osoba vylúčená z možnosti byť najmä štatutárnym orgánom alebo jeho členom, členom dozorného orgánu alebo prokuristom vo všetkých obchodných spoločnostiach a družstvách, a to na tri roky.

Znížením sumy úhrady za poskytnutie záväzných stanovísk sa umožní daňovým subjektom častejšie využitie tohto inštitútu, keďže vďaka zníženiu sumy budú takéto stanoviská prístupnejšie.

Z dôvodu zníženia administratívnej náročnosti nemusí správca dane daňovým subjektom zasielať osvedčenie o registrácii tzv. „kartičky“, ktoré je potrebné vrátiť po skončení podnikania a priniesť správcovi dane vždy za účelom vyznačenia zmien.

Medzi dotknuté subjekty novelou zákona patrí Finančná správa a daňové subjekty.

V súvislosti so zavedením tzv. verejného indexu daňovej spoľahlivosti sa navrhovalo, aby Finančné riaditeľstvo SR zverejňovalo v novom zozname daňové subjekty s prideleným indexom daňovej spoľahlivosti. Na rozdiel od predchádzajúcej úpravy indexu znenie zabezpečí, že index daňovej spoľahlivosti bude transparentným, nezávislým, objektívnym a aplikovateľným hodnotením takýchto daňových subjektov, a to na základe plnenia ich povinností voči finančnej správe. Inštitút vylúčenia sa navrhoval zaviesť z dôvodu záväzku vlády v zmysle Programového vyhlásenia na roky 2020 – 2024 v rámci boja proti daňovým podvodom. Táto úprava by umožnila správcom

dane vydať rozhodnutie o vylúčení fyzickej osoby, ktorá je štatutárom daňového subjektu, ktorý vážnym spôsobom porušuje svoje daňové povinnosti. Ustanovenie sa navrhovalo v súvislosti s úpravou diskvalifikácie osôb v Obchodnom zákonníku, ako aj v zákone o súdoch, podľa ktorých je možné, aby nielen súd, ale aj iný orgán, vydal rozhodnutie o diskvalifikácii, ak sú na to splnené zákonné dôvody. V právnej úprave absentovala povinnosť pre platiteľov dane z pridanej hodnoty oznamovať číslo bankového účtu, na ktorom sústreďujú finančné prostriedky z ekonomickej činnosti podliehajúcej DPH. Kontrolné zistenia orgánov finančnej správy preukázali rozsiahle zneužívanie systému DPH pri vykonávaní ekonomickej činnosti platiteľov dane, kedy nie je explicitne vyžadovaná existencia vlastného podnikateľského účtu platiteľa dane. Častým javom je využívanie cudzích bankových účtov, na ktoré správca dane, napriek závažným kontrolným zisteniam, nemá dosah. Aktuálne finančná správa eviduje približne 6 000 aktívnych daňových subjektov, pri ktorých správca dane nemá informácie o ich bankových účtoch. Pritom práve u týchto daňových subjektov sa akumulujú neprimerane vysoké daňové nedoplatky. Povinnosť pre platiteľov dane z pridanej hodnoty oznamovať finančnej správe čísla všetkých vlastných bankových účtov, ktoré používajú na vykonávanie ekonomickej činnosti, ktorá je predmetom DPH, sa zavádza hlavne z dôvodu boja proti daňovým únikom. Od tohto opatrenia sa očakáva zvýšenie efektivity výberu daní. Zároveň sa pri vyplácaní nadmerných odpočtov znížia administratívne náklady správcu dane a zamedzí sa situáciám, kedy sú nadmerné odpočty vyplácané na cudzie bankové účty alebo poštovým poukazom.

Právna úprava sa týka predkladania prehľadu o zrazených a odvedených preddavkoch na daň z príjmov zo závislej činnosti, ktoré zamestnancom vyplatil, o zamestnaneckej prémii, o daňovom bonuse a o daňovom bonuse na zaplatené úroky za uplynulý kalendárny mesiac dotkne všetkých zamestnávateľov, ktorí sú platitelia dane a majú povinnosť predkladať správcovi dane tento prehľad. Ak zamestnávateľ, ktorý má povinnosť podať prehľad za kalendárny mesiac a tento nepodá v zákonnej lehote, t. j. do konca kalendárneho mesiaca za predchádzajúci kalendárny mesiac, v súlade s úpravou si môže túto povinnosť splniť dodatočne najneskôr však do 5 dní po uplynutí zákonnej lehoty, a to bez uloženia sankcie od správcu dane. Zníženie poplatku pri odsúhlasení

metódy transferového oceňovania zlepši prístup daňovo spoľahlivých podnikateľských subjektov k tomuto inštitútu, čím sa zväčší právna istota pri transakciách medzi závislými osobami. Zároveň sa očakáva zvýšenie motivácie daňových subjektov k dobrovoľnému plneniu daňových povinností, keďže zníženie poplatku je podmienené dosiahnutím stupňa vysoko spoľahlivého daňového subjektu.

Daňový subjekt by mal mať možnosť oboznámiť sa s dôvodmi, pre ktoré mu bol pridelený index, aby mal možnosť zlepšiť svoje hodnotenie. Kritéria prideľovania indexu by mali byť zverejnené na webovom sídle finančnej správy. Ak sa daňový subjekt nespráva v súlade so zákonom má byť sankcionovaný, avšak nesmie ísť o ľubovôľu správcu dane. Každá sankcia má byť ustanovená zákonom. Benefity poskytované daňovému subjektu musia byť tiež zákonom ustanovené. Oznámenie o indexe daňovej spoľahlivosti by malo byť patrične odôvodnené, tak aby daňový subjekt vedel, ktoré kritérium porušil. Pokiaľ nebudú kritériá prideľovania indexu ustanovené zákonom, vzniká obava, že sa budú často meniť.

Mechanizmus spôsobu vyhotovovania indexu daňovej spoľahlivosti daňových subjektov bude finančné riaditeľstvo zverejňovať na svojom webovom sídle. Daňové subjekty sa tak môžu oboznámiť s tým, kde majú ešte nedostatky, aby mohli zlepšiť svoje hodnotenie. Aby každý daňový subjekt vedel, ako si plní svoje povinnosti, bude sa zoznam daňových subjektov s ich stupňom spoľahlivosti zverejňovať na webovom sídle finančnej správy. Index daňovej spoľahlivosti sa plánuje zasielať daňovým subjektom oznámením, pričom daňový subjekt bude mať možnosť obrany, a to podaním námietky. Zatiaľ sa bude index prehodnocovať každoročne. V prípade, ak by bola podaná správna žaloba na súd, takýto daňový subjekt by nebol v zozname zverejnený až do právoplatného rozhodnutia súdu.

Je potrebné nastaviť register tak, aby daňový subjekt mal možnosť svoje konanie alebo nekonanie vysvetliť a aby správca dane prihlíadal na objektívne skutočnosti dôvodov konania alebo nekonania štatutára (prípady ak má spoločnosť viacerých štatutárov a iba niektorý z nich blokuje rozhodovanie ostatných, dlhodobá pracovná neschopnosť alebo dlhodobý pobyt štatutára v zahraničí a pod.). Taktiež je potrebné zabezpečiť, aby zápis štatutára do registra diskvalifikácií nebol možný, pokiaľ v danej veci prebieha odvolacie konanie alebo konanie na súde, t.j. spoloč-

nosť svoj postup vo vzťahu k správcovi dane bráni i súdnou cestou.

Register diskvalifikácií je už existujúci, verejne prístupný register, ktorý je súčasťou centrálného informačného systému súdnictva. Zavedením rozhodnutia o vylúčení do daňového poriadku pristupujeme k tomuto už zavedenému systému ako prvé orgány štátnej správy. Zámerom je, aby mal správca dane možnosť rozhodnúť o vylúčení fyzickej osoby, ak sa naplnia dôvody, napr. ak daňový subjekt – právnická osoba nepodá daňové priznanie na výzvu, a to ani opakovane. Týmto rozhodnutím bude fyzická osoba vylúčená z možnosti byť najmä členom štatutárneho orgánu, členom dozorného orgánu alebo prokuristom vo všetkých obchodných spoločnostiach a družstvách. Rozhodnutie o diskvalifikácii je preskúmateľné súdom, a keďže registrový súd vykoná zápis do zoznamu diskvalifikovaných osôb až na základe právoplatného rozhodnutia, vylúčená fyzická osoba má možnosť brániť sa. Takáto diskvalifikovaná osoba bude evidovaná vo verejnom registri, v ktorom si daňové subjekty môžu kontrolovať dôveryhodnosť svojich potenciálnych obchodných partnerov. Cieľom tohto opatrenia je okrem boja proti daňovým podvodom aj motivácia daňových subjektov efektívne pristupovať k plneniu svojich daňových povinností, nakoľko budú podliehať aj „kontrolu zo strany verejnosti“. Zámerom MF SR nie je likvidácia fungujúcich obchodných spoločností, ale zbavenie sa takých spoločností, ktoré sú nekomunikujúce a ktoré si opakovane neplnia zákonom ustanovené povinnosti. Čo sa týka možnosti založenia živnosti, ak je fyzická osoba v registri diskvalifikovaných osôb, takejto osobe nie je zakázané založenie živnosti.

Pri vykonávaní spoločných kontrol by dochádzalo k porušeniu povinnosti zachovávať daňové alebo aj obchodné tajomstvo, kde by sa daňové subjekty medzi sebou dozvedeli o dodávateľsko-obchodných vzťahoch. V súčasnosti sa daňové subjekty zneužívajú v konkurenčnom boji, preto je potrebné limitovať zásahy do daňového tajomstva. Aby sa napr. nezverejňovali cenové údaje prípadne určité nie nevyhnutné informácie, aby bola možnosť označiť obchodné tajomstvo. Inštitút spoločnej daňovej kontroly by sa mal aplikovať iba pri podozrení z podvodného konania v dodávateľsko-odberateľskom reťazci. Daňové subjekty v súčasnosti nevedia ako upozorniť na daňový subjekt, o ktorom majú podozrenie na podvodné správanie. Uvedli, že takýto inštitút by mohol pomôcť pri vykonávaní spoločnej kontroly, zároveň

ale upozornili že by mohlo dochádzať aj k zneužitiu tohto inštitútu v prípade tzv. spolupracujúceho daňového subjektu, ak by mal pred správcom dane zvýhodnené postavenie. Ďalšou problematickou oblasťou z praxe bolo vykonávanie kontrol, nakoľko v súčasnosti chýba inštitút namietania procesných pochybení už počas daňovej kontroly. Bolo by vhodné odstraňovať procesné pochybenia už počas daňovej kontroly, aby sa takýmito vadami nemuseli následne zaoberať súdy.

Správcovia dane disponujú nástrojmi, ktorými môžu aj dnes vykonávať kontrolu v reťazcoch aj napriek tomu, že sú tieto postupy ťažkopádnejšie. Zavedením spoločnej daňovej kontroly vznikne priestor pre väčšie komplikácie počas daňovej kontroly. Môže prísť k problémovým situáciám ako napríklad v prípade, ak si jednotlivé daňové subjekty budú chcieť zvoliť vlastnú procesnú taktiku. Daňovým subjektom sa môže výrazne zhoršiť ich podnikanie v prípade, ak si bude napr. banka vyžadovať potvrdenie o tom, že neprebieha daňové konanie.

Spoločná daňová kontrola sa bude vykonávať len vo vzťahu spoločnej transakcie alebo niekoľkých spoločných transakcií vzájomne prepojených daňových subjektov. Čo sa týka daňového tajomstva, toto bude prelomené v rozsahu zistení v spoločnej daňovej kontrole. Ďalšie skutočnosti, ktoré sa nebudú týkať spoločných transakcií, sa budú môcť preveriť „klasickou“ daňovou kontrolou.

MF SR zdôraznilo, že proces nastavenia spoločnej kontroly bude vychádzať z dnešnej praxe a potrieb finančného riaditeľstva.

Pri povinnosti oznámiť finančnej správe čísla vlastných bankových účtov vedených u tuzemského alebo zahraničného poskytovateľa platobných služieb, ktoré budú používať na vykonávanie podnikania, ktoré je predmetom dane podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, si ju budú môcť platitelia dane splniť na tlačive, ktorého vzor uverejní Finančné riaditeľstvo SR na svojom webovom sídle, a ktoré bude už obsahovať predvyplnené údaje o bankových účtoch, o ktorých má finančná správa vedomosť. Splnenie povinnosti sa vykoná elektronicky prostredníctvom elektronickej podateľne. Ide o novú administratívnu povinnosť, ale jej splnenie bude pre väčšinu platiteľov dane predstavovať iba jednorazovú povinnosť s časovou náročnosťou v minútach.

Rozšírenie inštitútu ručenia za nezaplatenú daň z pridanej hodnoty a zavedenie povinnosti pre platiteľov dane oznamovať čísla vlastných bankových účtov, ktoré využívajú na výkon podnikateľskej činnosti podliehajúcej DPH, pozitívne ovplyvní správanie sa podnikov na trhu a zlepší podnikateľské prostredie. Zverejnením a pravidelným aktualizovaním zoznamu bankových účtov platiteľov dane sa umožní podnikateľom lepšie preverenie obchodného partnera. Zavedenie možnosti uhradiť daň uvedenú na faktúre priamo na účet dodávateľa vedený u správcu dane bude mať za následok zánik povinnosti odberateľa ručiť za uvedenú daň. Inštitúty napomôžu pri rozlišovaní medzi poctivými a nepoctivými podnikateľskými subjektami a tak prispieť ku skvalitneniu obchodnoprávných vzťahov.

Zdroj:

www.nrsr.sk, www.slovensko.sk

o správe daní (daňový poriadok)

v znení

zákona č. 331/2011 Z. z., zákona č. 332/2011 Z. z., zákona č. 384/2011 Z. z., zákona č. 546/2011 Z. z., zákona č. 69/2012 Z. z., zákona č. 91/2012 Z. z., zákona č. 235/2012 Z. z., zákona č. 246/2012 Z. z., zákona č. 440/2012 Z. z., zákona č. 218/2013 Z. z., zákona č. 435/2013 Z. z., zákona č. 213/2014 Z. z., zákona č. 218/2014 Z. z., zákona č. 333/2014 Z. z., zákona č. 361/2014 Z. z., zákona č. 130/2015 Z. z., zákona č. 176/2015 Z. z., zákona č. 252/2015 Z. z., zákona č. 269/2015 Z. z., zákona č. 393/2015 Z. z., zákona č. 447/2015 Z. z., zákona č. 125/2016 Z. z., zákona č. 298/2016 Z. z., zákona č. 339/2016 Z. z., zákona č. 267/2017 Z. z., zákona č. 344/2017 Z. z., zákona č. 177/2018 Z. z., zákona č. 213/2018 Z. z., zákona č. 68/2018 Z. z., zákona č. 35/2019 Z. z., zákona č. 221/2019 Z. z., zákona č. 369/2019 Z. z., zákona č. 390/2019 Z. z., zákona č. 46/2020 Z. z., zákona č. 198/2020 Z. z., zákona č. 296/2020 Z. z., zákona č. 312/2020 Z. z., zákona č. 416/2020 Z. z., zákona č. 421/2020 Z. z., zákona č. 45/2021 Z. z., zákona č. 395/2021 Z. z. a zákona č. 408/2021 Z. z.

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

ČI. I

PRVÁ ČASŤ

ZÁKLADNÉ A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

PRVÁ HLAVA

ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

§ 1

Predmet a rozsah pôsobnosti

(1) Tento zákon upravuje správu daní, práva a povinnosti daňových subjektov a iných osôb, ktoré im vzniknú v súvislosti so správou daní.

(2) Podľa tohto zákona sa postupuje, ak osobitné predpisy¹⁾ neustanovujú inak.

(3) Ak tak ustanovuje osobitný predpis,^{1a)}

ustanovenia tohto zákona sa primerane použijú na osobitný odvod vybraných finančných inštitúcií.^{1b)}

(4) Ak tak ustanovuje osobitný predpis,^{1c)} ustanovenia tohto zákona sa primerane použijú na osobitný odvod z podnikania v regulovaných odvetviach.^{1d)}

(5) Ak tak ustanovuje osobitný predpis,^{1e)} ustanovenia tohto zákona sa primerane použijú na odvod časti poistného.^{1f)}

Komentár k § 1

Ustanovenie upravuje predmet a rozsah pôsobnosti zákona, pričom sa uplatňuje subsidiárny vzťah zákona k hmotno-právnym predpisom tak, že ustanovenie zákona sa použije len v prípade, ak iný zákon upravujúci dane neobsahuje úpravu správy daní, ktorá je odlišná od úpravy v zákone o správe daní.

Ako sme už uviedli v úvode, niekoľko daní máme v Slovenskej republike, pričom tie sú upra-

vené v jednotlivých daňových zákonoch. Tieto zákony upravujú práva a povinnosti v súvislosti s konkrétnou daňou.

Patri sem napríklad

- **úprava predmetu dane,**
- **daň z príjmu,**
- **daň z majetku alebo nehnuteľnosti,**
- **úprava dodania tovarov alebo služieb,**
- **úprava daňového priznania,**
- **úprava splatnosti dane, lehôt či výmeru daňovej povinnosti.**

Procesné hľadisko správy daní

Zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní – Daňový poriadok, pričom pod procesné hľadisko sú zaradené činnosti jednotlivých daňových subjektov alebo samotného správcu dane. **Niektoré činnosti súvisiace so správou daní sú upravené v konkrétnych daňových zákonoch.**

Dane, ktoré sú predmetom Daňového poriadku sú priamym príjmom štátneho rozpočtu. Hlavnou a podstatnou úlohou správy daní je zabezpečiť úhradu dane, ktorej výška bola zistená pomocou ustanovení tohto zákona. Následne sa zistená výška dane po úhrade stáva príjmom štátneho rozpočtu.

Predmet, rozsah pôsobnosti daňového poriadku

Subsidiárny vzťah zákona k hmotno-právnym predpisom sa uplatňuje spôsobom, že ustanovenie zákona sa použije len v prípade, ak iný zákon upravujúci dane neobsahuje úpravu správy daní, ktorá je odlišná od úpravy v zákone o správe daní. Tieto zákony sú nadradené nad Daňový poriadok a pred jeho ustanoveniami majú prednosť. V súvislosti s týmto právnymi predpismi ešte upozorňujeme, že neobsahujú duplicitné znenia ustanovení ako má Daňový poriadok.

Všetky nižšie uvedené daňové zákony tvoria daňovú a poplatkovú sústavu.

Poznámka

Medzi iné daňové predpisy patrí

- zákon č. 373/2012 Z. z. o núdzových zásobách ropy a ropných výrobkov a o riešení stavu ropnej núdze a o doplnení zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov,

- zákon č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu a o zmene a doplnení zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 530/2011 Z. z. o spotrebnej dani z alkoholických nápojov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 361/2014 Z. z. o dani z motorových vozidiel a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 253/2015 Z. z.,
- zákon č. 447/2015 Z. z. o miestnom poplatku za rozvoj a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 213/2018 Z. z. o dani z poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 447/2015 Z. z. o miestnom poplatku za rozvoj bol do týchto právnych predpisov doplnený po účinnosti zákona, a to s účinnosťou od 1. 11. 2016 a zákon č. 213/2018 Z. z. o dani z poistenia bol doplnený k daňovým zákonom s účinnosťou od 1. 1. 2019, vzhľadom na doplnenie novej dane do daňového systému v Slovenskej republike, a to dane z poistenia, nakoľko sú v nej taxatívne vymenované všetky dane v Slovenskej republike.

Po novom sa zadefinovala daň na účely daňového poriadku, na ktorú sú naviazané **všetky procesy súvisiace so správnym zistením a vyrubení dane a ďalšie činnosti podľa Daňového poriadku.**

Predmetom dane z poistenie je poistenie v odvetviach neživotného poistenia uvedených v prílohe č. 1, ak je poisťné riziko umiestnené v tužemsku.

Vznik práv a povinností

Daňový poriadok upravuje pravidlá uplatňujúce sa pri správe daní. V súvislosti so správou daní

vznikajú daňovým subjektom alebo iným osobám práva, ale i povinnosti, ktoré sú taktiež predmetom úpravy Daňového poriadku.

Ustanovenia Daňového poriadku sa používajú aj **v súvislosti s osobitným odvodom vybraných finančných inštitúcií a v súvislosti s osobitným odvodom z podnikania v regulovaných odvetviach.** Počnúc 1. januára 2017 (zákon č. 339/2016 Z. z.) sa rozšíril rozsah, na ktorý sa Daňový poriadok vzťahuje. Ide o odvod časti poistného podľa zákona o poisťovníctve.

Poznámka

Daňový úrad pre vybrané daňové subjekty vykonáva správu odvodu časti poistného, pričom primerane daňový úrad postupuje podľa ustanovení zákona o orgánoch štátnej správy alebo Daňového poriadku.

Poisťovňa, poisťovňa z iného členského štátu a pobočka zahraničnej poisťovne sú povinné z poistných zmlúv uzavretých po 31. decembri 2016 odviesť 8 % z prijatého poistného z poistenia z činnosti vykonávanej na území Slovenskej republiky za mesiace január až november do konca decembra príslušného kalendárneho roka a za mesiac december do konca januára nasledujúceho roka na osobitný príjmový účet Daňového úradu pre vybrané daňové subjekty.

§ 2

Základné pojmy

Na účely tohto zákona sa rozumie

- správu daní postup súvisiaci so správnym zistením dane a zabezpečením úhrady dane a ďalšie činnosti podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov,¹⁾
- daňou daň podľa osobitných predpisov¹⁾ vrátane úroku z omeškania, úroku a pokuty podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov²⁾, miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady podľa osobitného predpisu³⁾ a miestny poplatok za rozvoj podľa osobitného predpisu^{3a)}
- daňovým konaním konanie, v ktorom sa rozhoduje o právach a povinnostiach daňových subjektov,
- daňovým preplatkom suma platby, ktorá preyšuje splatnú daň,
- daňovou pohľadávkou pohľadávka správcu dane na dani do lehoty splatnosti dane, ak tento zákon neustanovuje inak,
- daňovým nedoplatkom dlžná suma dane po lehote splatnosti dane,

g) oznamovacou povinnosťou povinnosť daňového subjektu oznamovať skutočnosti alebo ich zmeny podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov.¹⁾

h) indexom daňovej spoľahlivosti hodnotenie daňového subjektu, ktorý je podnikateľom registrovaným na daň z príjmov, na základe kritérií, ktorými sú plnenia jeho povinností voči finančnej správe podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov,²⁾ a na základe jeho ekonomických ukazovateľov.

Komentár k § 2

Ustanovenie vymedzuje základné pojmy používané v zákone. Základným pojmom je **daň**. Ďalej sa vymedzujú pojmy ako **daňový nedoplatok, daňový preplatok, daňová pohľadávka, daňové konanie a oznamovacia povinnosť**.

Ako sme už uviedli, v prvom rade je potrebné na účely pojmov v tomto ustanovení zdefinovať pojem daň, ktorá je predmetom Daňového poriadku. Daň je základným pojmom, ktorým sa na účely tohto zákona rozumie okrem dane podľa daňových zákonov aj úrok z omeškania, úrok a pokuta upravené týmto zákonom, iným daňovým zákonom alebo zákonom o účtovníctve, ako aj miestny poplatok ustanovený zákonom o miestnych daniach a miestnom poplatku za miestny poplatok za rozvoj, ktorý sa do sústavy miestnych poplatkov doplnil od 1. 11. 2016.

Daň

Ide o platbu fyzických alebo právnických osôb, ktorá je vynútiteľná, nenávratná, spravidla neúčelová, zákonom určená a pravidelne sa opakujúca, ktorú vyberá štát a orgány miestnej samosprávy v prospech verejných rozpočtov a účelových fondov na úhradu verejných výdavkov vo vopred určenej výške a s presne určeným termínom splatnosti. Sústava či zoznam daní, ktoré sa vyberajú alebo môžu vyberať na sledovanom území, sa nazýva daňová sústava.

Správa daní

Daňový poriadok týmto pojmom rozumie postup súvisiaci so správnym zistením dane a zabezpečením úhrady dane a ďalšie činnosti podľa iných právnych predpisov.

Na Slovensku sa dane delia na
– **Daň z príjmov**

Túto daň upravuje zákon o dani z príjmov, ktorý upravuje daň z príjmov fyzickej osoby alebo právnickej osoby, spôsob platenia a vyberania dane.

– **Daň z motorových vozidiel**

Predmetom tejto dane je vozidlo, ktoré je evidované v Slovenskej republike a používa sa na podnikanie alebo inú samostatnú zárobkovú činnosť (podnikanie) v zdaňovacom období. Používaním vozidla na podnikanie sa na účely zákona rozumie skutočné používanie vozidla na podnikanie, účtovanie o vozidle, evidovanie vozidla v daňovej evidencii, uplatňovanie výdavkov spojených s používaním vozidla alebo používanie vozidla na podnikanie daňovníkom.

– **Daň z pridanej hodnoty**

Jej predmetom je dodanie tovaru za protihodnotu v tuzemsku uskutočnené zdaniteľnou osobou, ktorá koná v postavení zdaniteľnej osoby, poskytnutie služby za protihodnotu v tuzemsku uskutočnené zdaniteľnou osobou, ktorá koná v postavení zdaniteľnej osoby, nadobudnutie tovaru za protihodnotu v tuzemsku z iného členského štátu Európskej únie, dovoz tovaru do tuzemska.

– **Spotrebné dane**

Spotrebné dane predstavujú nepriame dane selektívneho charakteru, ktoré sa vzťahujú len na vybraný druh tovaru. Spotrebné dane sú jednodupňovou daňou. Vyberajú sa na jednom stupni, a to v zásade pri vyskladnení vybraného druhu tovaru od výrobcu, pretože sa tovar stáva zdaniteľným už výrobou, alebo pri preprave alebo dovoze na územie Slovenskej republiky. Výnos zo spotrebných daní predstavuje nezanedbateľný príjem štátneho rozpočtu, ktorý závisí od konečnej spotreby vybraných druhov tovarov, ktorá je nepriamo regulovaná aj výškou daňového zaťaženia. Spotrebné dane nepatria medzi dane, ktoré by priamo postihovali fyzické osoby alebo právnické osoby. Postihujú ich však nepriamo, a to pri nákupe uvedených vybraných druhov tovarov, keďže spotrebná daň je započítaná do predajnej ceny tovaru.

K spotrebným daniam patrí daň z alkoholických nápojov, daň z tabakových výrobkov, daň z elektriny, uhlia a zemného plynu, daň z minerálneho oleja.

– **Miestne dane**

Tieto dane ukladajú obce všeobecne záväzným nariadením, v ktorom upravujú sadzby daní, zníženie daní a oslobodenie od daní. Rovnako aj poplatok ukladajú obce všeobecne záväzným nariadením, ktorým tiež upravujú sadzby poplatku,

ako aj podklady pre jeho zníženie alebo odpustenie. Všeobecné záväzné nariadenia sú spravidla zverejňované na webových stránkach príslušných obcí. K miestnym daniam patrí daň z nehnuteľností, daň za psa, daň za užívanie verejného priestranstva, daň za ubytovanie, daň za predajné automaty, daň za nevýherné hracie prístroje, daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta, daň za jadrové zariadenie.

– **Miestny poplatok za rozvoj**

Poplatok za rozvoj môže ustanoviť obec na svojom území, v jej jednotlivjej časti alebo v jednotlivom katastrálnom území všeobecne záväzným nariadením.

– **Daň z poistenie**

Predmetom dane je poistenie v odvetviach neživotného poistenia uvedených v prílohe č. 1, ak je poisťné riziko umiestnené v tuzemsku.

Oblasti, ktoré zahŕňa správa daní

Ide o množstvo činností a procesov ich vykonania, tak na strane daňového subjektu, správcu dane alebo tretej osoby:

- priebeh registrácie pre vybrané dane,
- začatie, priebeh a skončenie daňovej kontroly,
- miestne zisťovanie,
- spôsob podávania daňových priznaní,
- spôsob komunikácie so správcou dane,
- spôsob platenia dane,
- pravidlá podávania dodatočných daňových priznaní,
- pravidlá určovania miestnej príslušnosti správcu dane,
- pravidlá doručovania písomností,
- pravidlá plynutia lehôt,
- pravidlá odvolania,
- pravidlá odloženia platenia dane alebo platenia dane v splátkach,
- pravidlá vráťania daňového preplatku,
- pravidlá vymáhania daňového nedoplatku,
- určenie výšky alebo spôsobu výpočtu pokút a úrokov z omeškania.

Miestna príslušnosť

K správe daní patrí aj určenie miestnej príslušnosti správcu dane. Ide napríklad o príslušnosť daňového úradu, ktorému sa podáva daňové priznanie.

Miestna príslušnosť DPH, dane z príjmov, dane z motorových vozidiel – túto **príslušnosť vykonávajú daňové úrady**. Pri dani z pridanej hodnoty tam nepatrí dovoz tovaru.

Správa spotrebných daní a DPH pri dovoze tovaru – túto **príslušnosť vykonávajú colné úrady**.

Správa miestnych daní – túto **príslušnosť vykonávajú mestá a obce**.

Na správe daní sa zúčastňuje aj samotný daňový subjekt (napr. podnikateľ) a ďalšie osoby vymedzené Daňovým poriadkom.

Daňové konanie

Ide o osobitný typ správneho konania, v ktorom sa rozhoduje o právach aj povinnostiach daňových subjektov. Ide o postup, ktorý vykonáva obvykle správca dane a **podľa charakteru predjednávanej veci môžu byť rôzne daňové konania**, ako napríklad daňové exekučné konania alebo procesy vo veci daňovej kontroly. Daňového konania sa môže zúčastniť buď priamo daňovník, prípadne môže na to splnomocniť tretiu osobu, ktorá ho bude zastupovať.

Daňová kontrola

V rámci daňového konania je veľmi dôležitým inštitútom daňová kontrola. Daňovou kontrolou sa zisťujú alebo preverujú rôzne skutočnosti potrebné na dosiahnutie účelu daňového konania. Môže ním byť napríklad vyriešenie sporu medzi správcom dane a daňovým subjektom ohľadom daňových záležitostí. Počas konania je možné využívať z pohľadu daňového subjektu **riadne aj mimoriadne opravné prostriedky, odvolávať a voči rozhodnutiam vyplývajúcim z konania, podávať sťažnosti, návrhy, reklamácie a námietky**.

Daňový preplatok

Ide o sumu platby, ktorá prevyšuje splatnú daň (daň, ktorá mala byť daňovým subjektom zaplatená). Preplatok vzniká dňom nasledujúcim po zaplatení dane, najskôr však po splatnosti dane. Preplatok na dani z príjmov vo všeobecnosti vznikne dňom nasledujúcim po dni splatnosti dane.

Daňová pohľadávka

Pohľadávka je to, čo je niekto niekomu povinný vyrovnať – vrátiť, je to nárok veriteľa (PO alebo FO) na peňažné, alebo vecné plnenie zo strany dlžníka. Daňovou pohľadávkou je pohľadávka správcu dane na dani do lehoty splatnosti dane.

Daňový nedoplatok

Pod nedoplatkom sa všeobecne rozumie nezaplatený alebo nevyplatený zvyšok sumy.

Daňovým nedoplatkom je dlžná suma dane po lehote splatnosti dane, ktorú mal daňový subjekt povinnosť zaplatiť. Daňový nedoplatok vzniká aj v prípade, ak nebola zaplatená celá výška dane po splatnosti (zaplatená len časť).

Oznamovacia povinnosť

Ide o povinnosť daňového subjektu, ktorá sa viaže na isté skutočnosti, ku ktorým došlo alebo k zmene tých skutočností, ktoré súvisia so správou daní alebo daniami podľa vyššie spomenutých právnych predpisov. Oznamovacia povinnosť sa týka skutočností, ktoré sú stanovené Daňovým poriadkom.

Index daňovej spoľahlivosti

Od roku 2018 bol zavedený index daňovej spoľahlivosti. Ustanovilo sa, aby finančná správa vytvorila objektívne, nezávislé a legálne aplikovateľné hodnotenie daňových subjektov – podnikateľov, ktoré má predovšetkým motivačný a preventívny charakter, a ktoré zároveň umožňuje poskytnúť osobitné daňové režimy pre spoľahlivé daňové subjekty. Index daňovej spoľahlivosti prispieva priamo alebo nepriamo k zlepšeniu výberu daní a k zlepšovaniu podnikateľského prostredia. Subjekty s najvyššou spoľahlivosťou môžu požívať v porovnaní s menej spoľahlivými subjektmi určité výhody v rámci zákonných možností, čo subjekty motivuje správať sa zodpovedne smerom k finančnej správe, keďže riadne plnenie povinností má pozitívny vplyv na určenie indexu daňovej spoľahlivosti.

Osobitné daňové režimy sú verejne známe.

Podrobnosti týkajúce sa kritérií určenia oprávnenosti daňového subjektu na osobitné daňové režimy a zoznam osobitných daňových režimov uverejňuje Finančné riaditeľstvo SR na svojom webovom sídle.

Upozornenie

Po novele zákona č. 408/2021 Z. z. sa účinnosťou od 1. 1. 2022 zmenilo znenie písmena h), ktoré definuje index daňovej spoľahlivosti. Indexom daňovej spoľahlivosti je po novom hodnotenie daňového subjektu, ktorý je podnikateľom registrovaným na daň z príjmov, na základe kritérií, ktorými sú plnenia jeho povinností voči finančnej správe podľa daňového poriadku alebo podľa osobitných predpisov, ktorým je napríklad zá-

kon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov alebo zákon č. 105/2004 Z. z. o spotrebnej dani z liehu v znení neskorších predpisov, a na základe jeho ekonomických ukazovateľov. Z dôvodu komplexnej úpravy indexu daňovej spoľahlivosti v § 53d, sa po novom zaktualizovala aj jeho definícia v základných pojmoch, pričom podnikateľom sa rozumie osoba definovaná v zákone č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník.

§ 3

Základné zásady správy daní

(1) Pri správe daní sa postupuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, chránia sa záujmy štátu a obcí a dbá sa pritom na zachovávanie práv a právom chránených záujmov daňových subjektov a iných osôb.

(2) Správca dane postupuje pri správe daní v úzkej súčinnosti s daňovým subjektom a inými osobami a poskytuje im poučenie o ich procesných právach a povinnostiach, ak tak ustanoví tento zákon. Správca dane je povinný zaoberať sa každou vecou, ktorá je predmetom správy daní, vybaví ju bezodkladne a bez zbytočných prieťahov a použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správne mu určeniu a vyrubeniu dane.

(3) Správca dane hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom prihliada na všetko, čo pri správe daní vyšlo najavo.

(4) Správa daní je verejná okrem úkonov, ktorých povaha to neumožňuje. Z úkonov pri správe daní sa nesmú zverejňovať obrazové, zvukové alebo obrazovo-zvukové záznamy.

(5) Správca dane je povinný vykonať úkony pri správe daní aj z vlastného podnetu, ak sú splnené zákonné podmienky pre vznik alebo existenciu daňovej pohľadávky, a to aj vtedy, ak daňový subjekt nesplnil riadne alebo vôbec svoje povinnosti.

(6) Pri uplatňovaní osobitných predpisov pri správe daní sa berie do úvahy skutočný obsah právneho úkonu alebo inej skutočnosti rozhodujúcej pre zistenie, vyrubenie alebo vybratie dane. Na právny úkon, viacero právnych úkonov alebo iné skutočnosti uskutočnené bez riadneho podnikateľského dôvodu alebo iného

dôvodu, ktorý odráža ekonomickú realitu, a ktorých najmenej jedným z účelov je obchádzanie daňovej povinnosti alebo získanie takého daňového zvýhodnenia, na ktoré by inak nebol daňový subjekt oprávnený, sa pri správe daní neprihliada.

(7) Daňové subjekty majú pri správe daní rovnaké práva a povinnosti.

(8) Právom aj povinnosťou daňových subjektov a iných osôb podľa § 4 ods. 2 písm. d) pri správe daní je úzko spolupracovať so správcom dane.

(9) Správca dane dbá na to, aby pri rozhodovaní v skutkovo zhodných prípadoch nevznikli neodôvodnené rozdiely.

(10) Ustanovenia odsekov 1 až 9 sa primerane vzťahujú aj na Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „finančné riaditeľstvo“) a Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), ak postupujú podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov.¹⁾

Komentár k § 3

Základné zásady platia pre celú správu daní, teda aj pre úkony, ktoré nie sú daňovým konaním. Zásady, ako základné pravidlá sú dôležitým prostriedkom pri správnej interpretácii ustanovení zákona o správe daní i ostatných daňových zákonov. Zásady sú nielen deklaráciou všeobecných princípov vyplývajúcich z ústavy alebo právnej teórie, ale obsahujú aj zásady typické pre daňové právo, ako napríklad zásada neverejnosti konania.

Na základe istých zásad je upravené vyberanie daní, ktorému predchádza daňové vymeriavanie. Ide o zásady, ktorých hlavným cieľom je splniť základné ciele zdanenia. Daňový poriadok nemá vo svojich ustanoveniach vymedzený presný počet daňových zásad, nakoľko sa môžu meniť. Zásady platia pre celú správu daní, teda aj pre úkony, ktoré nie sú daňovým konaním.

Zásada zákonnosti

Na úvod treba podotknúť, že týmto právnym predpisom sú chránené práva a záujmy, štátu, obcí, daňových subjektov a iných osôb. Pri správe daní sa uplatňuje postup podľa všeobecných záväzných predpisov. Na práva a právom chránené záujmy sa dbá predovšetkým pri daňových subjektoch a tretích osobách. Hovoríme o jed-

nej z najdôležitejších zásad, ktorou je zásada zákonnosti. Ako hovorí Ústava Slovenskej republiky, štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy. Pri správe daní sa zásada zákonnosti uplatňuje hlavne tým, že v konaní je potrebné postupovať v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, ktoré sa na konkrétnu daňovú vec vzťahujú. V súlade s článkom 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy, v jej medziach, v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Ako sme už uviedli, **v konaní je potrebné postupovať v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, ktoré sa na konkrétnu daňovú vec vzťahujú.** Jej súčasťou však na druhej strane je aj povinnosť správcov dane chrániť záujmy štátu a obcí a dbať na zachovávanie práv a právom chránených záujmov daňových subjektov.

Zásada úzkej súčinnosti správcu dane s daňovými subjektmi

Pod súčinnosťou všeobecne rozumieme istú spoluprácu. Vykonávaním správy daní je poverený zo zákona správca dane, ktorý uvedenú funkciu vykonáva v priamej súčinnosti s daňovými subjektmi. Hovoríme o zásade úzkej súčinnosti správcu dane s daňovými subjektmi. Daňové subjekty majú **zákonnú povinnosť spolupracovať so správcom dane**, to znamená poskytovať mu súčinnosť, avšak správca dane pri vyžadovaní plnenia má postupovať tak, aby čo najmenej zaťažoval daňové subjekty. Táto zásada úzko súvisí so zásadou rýchlosti a hospodárnosti konania. Správca dane daňovým subjektom podáva poučenie o ich právach a povinnostiach. Pri svojej práci má správca dane niekoľko povinností, ktoré mu vyplývajú z tohto právneho predpisu. Jeho povinnosťou je každú jednu vec, ktorá je predmetom správy daní, **bez prietahov a zbytočného odkladania vyriešiť.**

K riešeniu dochádza pomocou prostriedkov, ktoré sa mu javia ako najvhodnejšie a vedú k vyrubeniu dane alebo jej správnenému určeniu.

Zásada voľného hodnotenia dôkazov

V správe daní sú veľmi dôležitou zložkou dôkazy. K správnenému vyrubeniu alebo určeniu dane využíva správca dane dôkazy na účely správy dane. Všetky dôkazy poctivo zhodnotí, a to nielen každý dôkaz osobitne, ale aj ich vzájomnú súvislosť. **Pri hodnotení dôkazov má povinnosť prihliadať na všetky okolnosti, ktoré pri hodnotení vyšli najavo.** V uvedenom prípade hovo-

ríme o zásade voľného hodnotenia dôkazov, pri ktorej správca dane dôkazy, predložené daňovým subjektom, hodnotí podľa svojho uváženia. Voľné hodnotenie dôkazov však neznamená ľubovôľu správcu dane. Hodnotením dôkazov musí zabezpečiť presné, pravdivé a úplné zistenie skutkového stavu veci. Správca dane **hodnotí každý dôkaz predovšetkým z hľadiska ich pravdivosti a preukázanej hodnoty.**

Zásada neverejnosti

Zásada neverejnosti sa používa priamo pri správe daní. Podľa Daňového poriadku sa nemôžu zverejňovať obrazové, zvukové alebo obrazovo-zvukové záznamy. Táto zásada vyjadruje skutočnosť, že **sa predchádza zneužitiu informácií o majetkových pomeroch daňových subjektov** a zároveň sa zabezpečuje zachovanie daňového tajomstva.

Zásada oficiality

Podstatou zásada oficiality pri správe daní je skutočnosť, že správca dane má povinnosť vykonávať úkony pri správe daní aj z vlastného podnetu. Uvedené **musí byť však v súlade so splnenými zákonnými podmienkami na vznik alebo existenciu daňovej pohľadávky.** Uvedená zásada sa uplatňuje aj v prípade, ak daňový subjekt nesplnil v medziach zákona svoje povinnosti.

Zásada neformálnosti

Správca dane pri správe daní vychádza vždy zo skutočného stavu vecí a posudzuje podania podľa ich obsahu, nie podľa názvu.

Na právny úkon alebo inú skutočnosť rozhodujúcu pre zistenie, vyrubenie alebo vybratie dane, ktoré **nemajú ekonomické opodstatnenie**, a ktorých výsledkom je účelové obchádzanie daňovej povinnosti alebo získanie takého daňového zvýhodnenia, na ktoré by inak nebol daňový subjekt oprávnený, alebo ktorých výsledkom je účelové zníženie daňovej povinnosti, sa pri správe daní neprihliada.

Na právny úkon, viacero právnych úkonov alebo iné skutočnosti uskutočnené bez riadneho podnikateľského dôvodu alebo iného dôvodu, ktorý odráža ekonomickú realitu, a ktorým najmenej jedným z účelov je obchádzanie daňovej povinnosti alebo získanie takého daňového zvýhodnenia, na ktoré by inak nebol daňový subjekt oprávnený, sa **pri správe daní neprihliada.**

Uvedená zásada sa uplatňuje od roku 2018.

Zásada rovnosti procesného postavenia daňových subjektov

Ide o ďalšiu zásadu v rámci správy daní, na základe ktorej všetky daňové subjekty majú rovnaké práva a povinnosti na účely správy daní. V uvedenej príprave nie sú zavedené žiadne výnimky.

Každý daňový subjekt má povinnosť spolupracovať so správcom dane, a to za každých okolností. Dá sa hovoriť o práve ale i povinnosti daňového subjektu, respektíve daňových subjektov.

Okrem daňových subjektov ide aj o iné osoby alebo osoby iné ako daňový subjekt, ktoré majú práva a povinnosti pri správe daní, alebo ktorých práva a povinnosti sú správou daní dotknuté.

Ulohou správcu dane je pri rozhodovaní v skutkovo zhodných prípadoch dbať na to, že nedochádza k neodôvodneným rozdielom. Všetky zásady správy daní, ktoré vyjadrujú nejaké pravidlá uplatňujúce sa v hociktorom štádiu správy daní, sa vzťahujú aj na finančné riaditeľstvo a ministerstvo, za splnenia podmienky, že ak postupujú podľa Daňového poriadku alebo niektorého z daňových zákonov.

Ustanovením zmeny v odseku 6 sa ešte v roku 2014 doplnilo všeobecné pravidlo proti zneužívaniu (tzv. obsah pred formou) v nadväznosti na iniciatívu Slovenskej republiky v boji proti daňovým únikom, najmä opatrenia vyplývajúce z Analýzy uskutočňovaných úhrad za tovary, služby a iné formy platieb realizované daňovníkmi voči subjektom so sídlom podnikania v nespolupracujúcich, resp. off shore jurisdikciách, ako aj odporúčanie Európskej komisie zo 6. 12. 2012 v súvislosti s agresívnym daňovým plánovaním.

Základným cieľom uvedenej úpravy bolo **umožniť správcovi dane nebrať pri správe daní do úvahy napríklad umelé transakcie a štruktúry vytvorené za účelom neželanej optimalizácie daňovej povinnosti**, a to aj v prípade, ak takáto daňová optimalizácia nepredstavuje jediný účel týchto transakcií a štruktúr.

Daňové zvýhodnenie

Pod uvedeným pojmom daňový poriadok rozumie neoprávnené uplatňovanie si nárokov vyplývajúcich z daňovej legislatívy, napr. nezdaniteľná časť základu dane, uplatnenie daňových výdavkov v neoprávnenej výške, uplatňovanie fiktívnych výdavkov, úmyselná nesprávna kvalifikácia príjmov, ktoré nepodliehajú zdaneniu a pod. Okrem vyššie uvedených zásad sa uplatňujú aj ďalšie, ktoré sa však môžu podľa situácie

meniť. Všetky zásady sa vzťahujú aj **na daňové riaditeľstvo, colné riaditeľstvo a ministerstvo**, ak postupujú podľa tohto zákona alebo daňových predpisov.

§ 4

Správca dane a osoby zúčastnené na správe daní

(1) Správcom dane je daňový úrad, colný úrad a obec.

(2) Osobami zúčastnenými na správe daní sú:

a) príslušník finančnej správy, zamestnanec, ktorého zamestnávateľom je finančné riaditeľstvo alebo obec, alebo starosta obce (ďalej len „zamestnanec správcu dane“),

b) druhostupňový orgán, ktorým je

1. finančné riaditeľstvo vo veciach, v ktorých v prvom stupni rozhoduje správca dane,

2. ministerstvo vo veciach, v ktorých rozhoduje finančné riaditeľstvo,

c) daňový subjekt, ktorým je osoba, ktorej tento zákon alebo osobitné predpisy¹⁾ ukládajú povinnosti alebo priznávajú práva; na účely tohto zákona a osobitných predpisov¹⁾ sa organizačná jednotka združenia, ktorá koná vo svojom mene,^{3b)} považuje za právnickú osobu,

d) iná osoba ako daňový subjekt, ktorá má práva a povinnosti pri správe daní alebo ktorej práva a povinnosti sú správou daní dotknuté.

(3) Osoby uvedené v odseku 2 písm. c)

a d) sú povinné na požiadanie zamestnanca správcu dane preukázať svoju totožnosť dokladom totožnosti.

Komentár k § 4

Ustanovenie definuje správcu dane a osoby zúčastnené na správe daní, ktorými sú

- **zamestnanec správcu dane,**
- **druhostupňový orgán,**
- **daňový subjekt,**
- **iná osoba, ktorej práva sú správou dane dotknuté.**

V tomto ustanovení sú vymedzené aj osoby, ktoré sa zúčastňujú na správe daní. Okrem týchto osôb sa na správe daní teda zúčastňuje správca dane. Týmto ustanovením je určené, kto je správcom dane na účely Daňového poriadku. Ide o da-

ňový úrad, colný úrad alebo obec. K rozdeleniu došlo na základe toho, akými daniami a ich správou sa správca zaoberá.

Daňový úrad

Jeho úlohou je výkon správy dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov. Okrem toho je úlohou daňového úradu vracať správne poplatky a súdne poplatky poplatníkom, ktorí na vrátenie majú zo zákona nárok. Daňový úrad **vykonáva pôsobnosť v územnom obvode kraja**, ak tento zákon neustanovuje inak.

Zákon definuje činnosť daňového úradu. Zákonom je zriadených 8 daňových úradov v sídlach vyšších územných celkov. Zákon určuje sídlo daňového úradu pre vybrané daňové subjekty, ktorým je Bratislava. Na zabezpečenie výkonu činnosti daňového úradu sa môžu na návrh riaditeľa daňového úradu zriadiť pobočky a kontaktné miesta daňového úradu ako organizačné zložky daňového úradu.

Pobočka daňového úradu je organizačnou zložkou daňového úradu. Organizačná štruktúra pobočky je flexibilná a umožňuje zohľadniť veľkosť a potreby špecifického problému.

Obec

Obce má v správe daní dôležité miesto, pretože **vykonáva správu miestnych daní a poplatkov za komunálne odpady**.

Colný úrad

Úlohou colného úradu je pri správe daní spravovať spotrebné dane, clo a daň z pridanej hodnoty za dodania tovarov a služieb z tretích štátov.

Ako sme už spomenuli, ustanovenia vymedzuje osoby, ktoré sú zúčastnené na správe daní. Ide napríklad o zamestnanca správcu dane, druhostupňový orgán, ktorým je buď finančné riaditeľstvo, ministerstvo, daňový subjekt a iná (tretia) osoba, ktorej **práva a povinnosti sú správou daní dotknuté**.

Osoby zúčastnené na správe daní

K osobám zúčastneným na správe daní patrí príslušník finančnej správy, zamestnanec, ktorého zamestnávateľom je finančné riaditeľstvo alebo obec, alebo starosta obce, čiže zamestnanec správcu dane.

Pojem príslušník finančnej správy bol do zákona doplnený v roku 2019, nakoľko bol schválený nový zákon o finančnej správe.

Poznámka

Príslušník finančnej správy pri výkone štátnej služby uprednostňuje verejný záujem pred politickým záujmom a koná spôsobom, ktorý nevzbudzuje pochybnosti o tom, že zvýhodňuje ktorúkoľvek politickú stranu alebo politické hnutie. Princíp politickej neutrality sa uplatňuje najmä prostredníctvom zákazu členstva príslušníka finančnej správy v politickej strane alebo politickom hnutí, ako aj zákazom vyvíjať činnosť v ich prospech.

Príslušník finančnej správy pri výkone štátnej služby a nadriadený v služobných vzťahoch koná a rozhoduje v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, právne záväznými aktmi Európskej únie, právnymi predpismi Slovenskej republiky a vnútornými predpismi.

Nadriadený riadi príslušníka finančnej správy efektívne a hospodárne. Nadriadený a služobný úrad vytvárajú podmienky na riadne vykonávanie štátnej služby príslušníkmi finančnej správy. Príslušník finančnej správy pri výkone štátnej služby uprednostňuje verejný záujem pred osobným záujmom. Princíp nestrannosti sa uplatňuje najmä ako povinnosť príslušníka finančnej správy pri výkone štátnej služby konať a rozhodovať nestranne, zdržať sa konania, ktoré by mohlo viesť k konfliktu verejného záujmu s osobným záujmom a nezneužívať informácie získané v súvislosti s vykonávaním štátnej služby vo vlastný prospech alebo v prospech iného.

Príslušník finančnej správy pri výkone štátnej služby koná odborne, svedomito a v súlade s Etickým kódexom príslušníka finančnej správy. Princíp profesionality sa uplatňuje najmä dlhodobým profesionálnym rozvojom príslušníka finančnej správy, podporou kariérneho rastu, pravidelným služobným hodnotením, právom a povinnosťou príslušníka finančnej správy vzdelávať sa. Príslušníkovi finančnej správy služobný úrad zabezpečuje zodpovedajúce vzdelávanie na dosiahnutie takej úrovne odborných kompetencií, ktorá mu umožní kvalitný výkon štátnej služby.

Príslušník finančnej správy je chránený pred skončením služobného pomeru z iných ako zákonom ustanovených dôvodov. Princíp stability sa uplatňuje najmä prostredníctvom stálej štátnej služby, inštitútov prevedenia, preloženia, zaradovania do jednotlivých druhov zálohy a možnosti skončenia služobného pomeru príslušníka finančnej správy len zo zákonom ustanovených dôvodov.

Druhostupňový orgán

Uvedeným orgánom je buď finančné riaditeľstvo vo veciach, v ktorých v prvom stupni rozhoduje správca dane, ministerstvo vo veciach, v ktorých rozhoduje finančné riaditeľstvo, alebo daňový subjekt, ktorým je osoba, ktorej tento zákon alebo osobitné predpisy ukladajú povinnosti alebo priznávajú práva, na účely tohto zákona a osobitných predpisov sa organizačná jednotka združenia, ktorá **koná vo svojom mene**, považuje za právnickú osobu,

Vzhľadom na skutočnosť, že existujú obce, ktoré majú len starostu, bez ďalších zamestnancov, bolo na účely správy daní potrebné upraviť s účinnosťou od 1. 1. 2020 postavenie starostu, aby mohol vykonávať činnosti podľa Daňového poriadku, ktoré **patria do kompetencie zamestnanca správcu dane**. Ide napríklad o činnosti, medzi ktoré patrí **miestne zisťovanie, daňová kontrola, vyrubovacie konanie**.

S cieľom zabezpečiť právnu istotu sa precizoval legislatívny text definície daňového subjektu tak, že za právnickú osobu sa považuje aj organizačná jednotka združenia, ktorá koná vo svojom mene, a teda je daňovým subjektom, v súlade s rozsudkom Najvyššieho súdu SR č. 3 Cdo 146/96, pričom ide napr. o organizačné zložky odborových zväzov, ak im to vyplýva zo stanov.

Poznámka

Štatutárny orgán združenia je povinný do 15 dní oznámiť ministerstvu zriadenie organizačnej jednotky združenia, ktorá koná vo svojom mene, a zmenu údajov o organizačnej jednotke, ktorá koná vo svojom mene. Oznámenie o zriadení organizačnej jednotky združenia musí obsahovať názov, adresu sídla, identifikačné číslo organizácie, ak je pridelené, cieľ činnosti, meno, priezvisko, adresu trvalého pobytu, dátum narodenia a rodné číslo fyzickej osoby oprávnenej konať v mene organizačnej jednotky. Štatutárny orgán združenia je povinný do 15 dní oznámiť ministerstvu zánik organizačnej jednotky združenia a dôvod jej zániku. K oznámeniu podľa prvej vety a tretej vety musia byť pripojené dokumenty osvedčujúce skutočnosti pre zápis týchto údajov. Údaje o organizačnej jednotke občianskeho združenia, ktorá koná vo svojom mene, sa zapisujú do registra mimovládnych neziskových organizácií podľa osobitného predpisu. Organizačná jednotka združenia, ktorá koná vo svojom mene, okrem organizačnej jednotky odborovej

organizácie, vzniká dňom zápisu do registra mimovládnych neziskových organizácií. Znenie sa vzťahuje aj na organizačné jednotky odborových organizácií a organizácií zamestnávateľov, ktoré sú registrované alebo evidované podľa tohto zákona, ak podľa ich stanov konajú vo svojom mene; o týchto jednotkách sa zapisujú vo verejnej časti registra mimovládnych neziskových organizácií len názov, sídlo, identifikačné číslo organizácie, dátum ich zápisu do registra, meno, priezvisko a dátum narodenia fyzickej osoby oprávnenej konať v mene organizačnej jednotky.

Iná osoba ako daňový subjekt

Pod uvedenou osobou Daňový poriadok rozumie osobu, ktorá má práva a povinnosti pri správe daní. Zároveň ide o osobu, ktorej **práva a povinnosti sú správou daní dotknuté**.

Z dôvodu zabezpečenia riadneho výkonu správy daní sa od 1. 1. 2017 ustanovilo, aby bol zamestnanec správcu dane **oprávnený vyžiadať od daňových subjektov a iných osôb**, ktoré sú zúčastnené na správe daní, doklad totožnosti. Takýmto dokladom môže byť občiansky preukaz, pas, rodný list,

§ 5

Používanie jazyka pri správe daní

(1) Pri správe daní sa používa štátny jazyk a písomnosti správcu dane sa vyhotovujú a podania daňového subjektu musia byť v štátnom jazyku.

(2) Písomnosti daňového subjektu vyhotovené v inom ako štátnom jazyku musia byť na výzvu správcu dane predložené spolu s úradne overeným prekladom do štátneho jazyka; po dohode s daňovým subjektom môže správca dane od požiadavky úradne overeného prekladu do štátneho jazyka upustiť.

(3) Fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na tlmočenie v posunkovej reči, artikulačné tlmočenie alebo taktilné tlmočenie, zaobstará tlmočníka na svoje náklady správca dane.

(4) Ustanovenia odsekov 1 a 2 sa použijú, ak osobitné predpisy⁴⁾ neustanovujú inak.

(5) Ustanovenia odsekov 1 až 4 sa primárne vzťahujú aj na finančné riaditeľstvo a ministerstvo, ak postupujú podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov.¹⁾

Komentár k § 5

Pri správe daní sa používa štátny jazyk a zároveň sa ustanovilo, že aj všetky podania musia byť vyhotovené v štátnom jazyku. Pri správe daní sa zásadne musí používať štátny jazyk. Uvedená povinnosť sa vzťahuje na všetky podania v písomnej podobe. **Písomnosti vyhotovené v inom ako v štátnom jazyku musia byť na výzvu správcu dane preložené spolu s úradne overeným podpisom.** Štátny jazyk musí používať samotný správca dane, finančné riaditeľstvo, ale i daňové subjekty.

Správca dane v ustanovených prípadoch na svoje náklady zaobstará tlmočníka, napr. osobe odkázanej na tlmočenie v posunkovej reči.

Zákon od 1. 1. 2020 obsahuje výnimku týkajúcu sa prekladu úradného dokladu, ktorým sú písomnosti daňového subjektu. Vzhľadom na zefektívnenie správy daní, ako aj znižovania administratívnej záťaže sa ustanovilo, aby **správca dane mohol upustiť od vyžadovania úradného prekladu daňovým subjektom predložených písomností**, ak tak usúdi, a to vzhľadom na konkrétne konanie, ku ktorému sú písomnosti predložené.

Ako sme už uviedli, zákon stanovuje určitú výnimku v prípade, ak ide o daňový subjekt, ktorý je odkázaný na tlmočenie alebo na použitie posunkovej reči. V tomto prípade je povinnosťou správcu dane zaobstarat' tlmočníka. Všetky náklady na tlmočenie znáša správca dane.

- Od 1. 1. 2018 daňový poriadok odkazuje na
- zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov,
 - zákon č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov,
 - zákon č. 466/2009 Z. z. o medzinárodnej pomoci pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

§ 6

Vecná príslušnosť

(1) Na správu daní je vecne príslušný správca dane podľa osobitných predpisov.¹⁾ Ak tento zákon alebo osobitné predpisy¹⁾ neustanovujú, ktorý správca dane je vecne príslušný, na správu daní je vecne príslušný daňový úrad.

(2) Ak vzniknú pochybnosti o určení vecnej príslušnosti medzi daňovým úradom a colným

úradom, rozhoduje o vecnej príslušnosti finančné riaditeľstvo.

Komentár k § 6

V prípade vecnej príslušnosti ide vo všeobecnosti o stanovenie oprávnení, resp. pôsobnosti určitého orgánu na rozhodovanie alebo prejednávanie určitého okruhu vecí. Podľa tohto ustanovenia na správu daní je príslušný ten správca dane, ktorého na to oprávňujú daňové zákony. Pod pojmom vecná príslušnosť v daňovom poriadku je potrebné chápať príslušnosť správcu dane na celú správu daní vrátane vydania rozhodnutia. Vecná príslušnosť podľa tohto ustanovenia sa riadi podľa druhu dane, ktorý je spravovaný správcom dane.

Ustanovenie upravuje, že ak nie je v daňových zákonoch ustanovený správca dane na príslušnú daň, tak je vecne príslušným daňový úrad.

Napríklad aj obec môže byť vecne príslušným orgánom, a to v prípade miestnych daní či dane z nehnuteľností. Pri dani z príjmov alebo DPH je miestne príslušným daňový úrad. Naopak colný úrad je vecne príslušný k spotrebným daniam, k DPH alebo clu.

Ak existujú určité pochybnosti o určení vecnej príslušnosti, je oprávnené rozhodnúť o nej zásadne len finančné riaditeľstvo.

§ 7

Miestna príslušnosť

(1) Miestna príslušnosť správcu dane sa riadi, ak tento zákon alebo osobitné predpisy⁵⁾ neustanovujú inak, u fyzickej osoby miestom jej trvalého pobytu⁶⁾ a u právnickej osoby jej sídlom.

(2) Ak nemožno určiť miestnu príslušnosť podľa odseku 1, riadi sa miestom umiestnenia organizačnej zložky daňového subjektu podľa Obchodného zákonníka,⁷⁾ inak miestom, v ktorom daňový subjekt vykonáva prevažnú časť svojej činnosti.

(3) Ak nemožno určiť miestnu príslušnosť podľa odsekov 1 a 2, je príslušný Daňový úrad Bratislava, ak ide o daň, na ktorej správu sú príslušné daňové úrady alebo Colný úrad Bratislava, ak ide o daň, na ktorej správu sú príslušné colné úrady.

(4) Ak vzniknú pochybnosti o určení miestnej príslušnosti medzi daňovými úradmi alebo ak vzniknú pochybnosti o určení miestnej prí-